

Dokument na rokovanie

A10-0259/2026

6.10.2026

SPRÁVA

o podpore zručností v Únii – príležitosti na odborné vzdelávanie a prípravu v
časoch transformácie
(2026/2070(INI))

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

Spravodajkyňa: Brigitte van den Berg

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	20
PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH.....	21
STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ	23
LIST VÝBORU PRE KULTÚRU A VZDELÁVANIE	51
INFORMÁCIE O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM.....	61
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN GESTORSKÝM VÝBOROM.....	62

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o podpore zručností v Únii – príležitosti na odborné vzdelávanie a prípravu v časoch transformácie

(2026/2070(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Herningské vyhlásenie o atraktívnom a inkluzívnom odbornom vzdelávaní a príprave pre zvýšenú konkurencieschopnosť a kvalitné pracovné miesta v období rokov 2026 – 2030, ktoré členské štáty prijali 12. septembra 2025,
- so zreteľom na odporúčanie Rady z 24. novembra 2020 týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť¹,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2025 s názvom Únia zručností ([COM\(2025\)0090](#)),
- so zreteľom na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii, ktoré Rada prijala 9. marca 2026,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013²,
- so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv, najmä na jeho prvú zásadu týkajúcu sa práva na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie;
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júla 2023 o podpore a prispôbení odbornej prípravy ako nástroja úspechu pracovníkov a základného prvku hospodárstva EÚ v novom priemysle 4.0 (2022/2207(INI))³;
- so zreteľom na odkaz Európskeho roka zručností a potrebu zabezpečiť, aby jeho ciele naďalej usmerňovali politiky EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a účasti na trhu práce;
- so zreteľom na oznámenie Komisie zo 7. marca 2025 s názvom Plán pre práva žien (COM(2025)0097),
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2026 s názvom Stratégia rodovej rovnosti na roky 2026 – 2030 (COM(2026)0113),
- so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

¹ Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj>.

³ Ú. v. EÚ C, C/2024/3998, 17.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3998/oj>.

- so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A10-0259/2026),
- A. keďže v Charte základných práv Európskej únie sa uznáva právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu ako základné právo; keďže ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja predpokladajú, že do roku 2030 budú mať všetky ženy a všetci muži rovnaký prístup k cenovo dostupnému a kvalitnému technickému, odbornému a terciárnemu vzdelávaniu, a že sa výrazne zvýši počet mladých ľudí a dospelých s relevantnými zručnosťami vrátane technických a odborných zručností potrebných pre zamestnanie, dôstojné pracovné miesta a podnikanie;
- B. keďže 34,7 % Európanov získalo diplom v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP); keďže 49 % všetkých študentov v EÚ je zapísaných do štúdia v oblasti OVP⁴; keďže OVP sa v mnohých členských štátoch považuje za menej hodnotné ako akademické vzdelávanie; keďže študenti a absolventi OVP sa v dôsledku tohto rozdielného vnímania môžu stretávať so spoločenskými predsudkami alebo majú menej príležitostí; keďže tento rozdiel vo vnímaní pretrváva napriek výraznému štrukturálnemu nedostatku zručností, pričom 80 % malých a stredných podnikov (MSP) uvádza ťažkosti pri hľadaní pracovníkov s požadovanými zručnosťami, zatiaľ čo 22 % zamestnaných osôb s terciárnym vzdelaním má príliš vysokú kvalifikáciu na svoje pracovné miesto; tento problém neúmerne postihuje ženy (22,0 % v porovnaní s 20,5 % u mužov)⁵ a vo viacerých členských štátoch presahuje mieru 30 %; keďže v roku 2025 nebolo 11 % mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov v EÚ zamestnaných, ani nebolo v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET); keďže verejné investície na jednu vzdelávajúcu sa osobu a priama finančná podpora sú vo väčšine členských štátov systematicky nižšie v prípade vyššieho sekundárneho a postsekundárneho vzdelávania (nezahrňovaného do terciárneho) – teda na úrovniach, kde sa sústreďuje OVP, – než v prípade terciárneho vzdelávania⁶;
- C. keďže v Draghiho správe o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti⁷ sa upozorňuje na to, že dlhodobú produktivitu a konkurencieschopnosť Európy obmedzujú štrukturálne nedostatky, vrátane nedostatočných investícií do zručností, vzdelávania a ľudského kapitálu, a zdôrazňuje sa, že pre udržanie európskeho hospodárskeho modelu v podmienkach globálnej konkurencie je nevyhnutné odstrániť nedostatky v oblasti inovácií a zručností; keďže vysokokvalitné OVP, a najmä zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácie, má kľúčový význam pri zabezpečovaní dostupnosti kvalifikovaných pracovníkov potrebných na priemyselnú, technologickú a zelenú transformáciu Európy, ktorá môže byť úspešná len vtedy, ak sa pracovníkom poskytnú potrebné zručnosti a kompetencie;
- D. keďže v EÚ rastie dopyt po odborných povolaniach poháňaný zelenou a digitálnou transformáciou, cieľmi strategickej autonómie, relokáciou priemyselných podnikov, investíciami do infraštruktúry a demografickými zmenami; keďže informácie o trhu

⁴ Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), [Štatistika a ukazovatele OVP](#)-

⁵ Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), [Štatistika a ukazovatele OVP](#)-

⁶Scarpato, G. a Pocius, D., [Rights and benefit gaps for vocational education and training \(VET\) learners and professionals in the EU](#) (Medzery v právach a dávkach pre vzdelávajúce sa osoby a expertov v odbornom vzdelávaní a príprave v EÚ), štúdia zadaná Európskym parlamentom, jún 2026.

⁷Draghi, M., [The future of European competitiveness](#) (Správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti), september 2024.

práce poukazujú na akútny a pretrvávajúci nedostatok týchto povolání v odvetviach, ktoré najviac závisia od OVP; keďže v prognóze zručností strediska Cedefop sa predpokladá, že do roku 2035 si bude 60 % všetkých voľných pracovných miest vyžadovať kvalifikácie do strednej úrovne⁸, teda takej, ktorá sa najčastejšie dosahuje prostredníctvom OVP; keďže Cedefop zároveň zdôrazňuje, že umelá inteligencia mení dopyt po pracovnej sile spôsobmi, ktoré posilňujú a oživujú odborné povolania⁹;

- E. keďže OVP je kľúčovým pilierom európskeho vzdelávacieho priestoru, únie zručností a európskeho ekosystému celoživotného vzdelávania a prispieva nielen ku kritickej hospodárskej a sociálnej infraštruktúre, účasti na trhu práce a rozvoju zručností, ale aj k sociálnej súdržnosti, demokratickej angažovanosti a odolnosti mladých ľudí; keďže inštitúcie odborného vzdelávania a prípravy často poskytujú dôveryhodné a inkluzívne vzdelávacie prostredie, najmä v mestských a znevýhodnených regiónoch, kde môžu byť mladí ľudia vystavení väčšiemu riziku sociálneho vylúčenia, apatie vo vzťahu k zapojeniu do spoločnosti, radikalizácie alebo polarizácie; keďže posilnenie OVP by malo preto prispieť k podpore inklúzie a spoločenskej odolnosti v celej EÚ tým, že sa ľudia vybavujú schopnosťami potrebnými na kritické myslenie, adaptáciu na zmeny, plné zapojenie do života spoločnosti a prejavovanie aktívneho občianstva;
- F. keďže rovnaký prístup k OVP vrátane príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pre všetkých pracovníkov a uchádzačov o zamestnanie zohráva kľúčovú úlohu v oblasti podpory prístupu ku kvalitnému zamestnaniu a príležitostí na kariérny rast; keďže v nadchádzajúcej stratégii OVP by sa počiatočné a ďalšie OVP mali považovať za rovnocenné piliere s jasnými cieľmi a vyčlenenými finančnými prostriedkami; keďže kvalitné dráhy vzdelávania v rámci OVP, ktoré zabezpečujú dôstojné pracovné podmienky, ako aj prístup k systémom sociálneho zabezpečenia a kvalitným verejným službám, budú zohrávať významnú úlohu pri zvyšovaní atraktívnosti odborných povolání a udržaní a prilákaní kvalifikovaných pracovníkov; keďže posilnením poradenstva v oblasti osobnostného rozvoja a vzdelávania od útleho veku a podporou rovnakého prístupu k informáciám sa môže ľuďom pomôcť pri výbere vhodných vzdelávacích dráh vedúcich ku kvalitným pracovným príležitostiam;
- G. keďže pohoda študentov a učiteľov je kľúčovým faktorom kvality, výstupov, inkluzívnosti a atraktívnosti OVP; keďže podľa prieskumu strediska Cedefop z roku 2025 sa len 18 % učiteľov OVP domnieva, že ich povolanie je cenené, a učelia OVP dostávajú v priemere o 11 % nižšie platy ako iní pracovníci s terciárnym vzdelaním¹⁰; keďže rastúci nedostatok učiteľov a školiteľov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy ohrozuje budúcu kvalitu, inkluzívnosť a atraktívnosť odborného vzdelávania a prípravy v Európe; keďže atraktívnosť, spoločenské uznanie, odmeňovanie a pracovné podmienky v povolani učiteľa OVP sú kľúčové pre nábor a udržanie si kvalifikovaných učiteľov a školiteľov;
- H. keďže politické smerovanie EÚ od prijatia lisabonskej stratégie kládlo neprimeraný

⁸ Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), [Prognóza zručností](#).

⁹ Cedefop, [Reverse gear: how AI is bringing vocational occupations back](#) (Spiatočka: ako umelá inteligencia vracia späť odborné povolania).

¹⁰ Cedefop, [Cedefop launches the first European Vocational Teacher Survey to tackle critical VET teacher shortages](#) (Cedefop realizuje prvý európsky prieskum o učiteľoch odborného vzdelávania s cieľom zamerať sa na kritický nedostatok učiteľov OVP).

dôraz na akademické výsledky a podceňovalo strategický význam odborných povolání pre priemyselnú základňu a odolnosť EÚ; keďže nedávny geopolitický vývoj, narušenia dodávateľských reťazcov, zelená a digitálna transformácia, sociálna a územná súdržnosť a potreba posilniť výrobnú kapacitu a priemyselnú konkurencieschopnosť Európy poukazujú na potrebu značných investícií do OVP a celoživotného vzdelávania v celej EÚ;

- I. keďže pretrvávajúce spoločenské a politické predsudky, ktoré vnímajú vzdelávacie dráhy hierarchicky, prispievajú k neatraktívnosti odborného vzdelávania a k posunu k akademickým vzdelávacím dráham, čím obmedzujú rovnaké uznávanie talentov, oslabujú sociálnu súdržnosť a prehľbujú kritický nedostatok zručností v odborných povolaniach; keďže takéto predsudky môžu zároveň viesť k prehľbovaniu sociálnych a rodových nerovností, ktoré ovplyvňujú kariérny postup a príjmové možnosti; keďže OVP by sa malo považovať za samostatnú vysokokvalitnú vzdelávaciu dráhu a keďže členské štáty by mali podporovať a presadzovať rovnocenné postavenie odbornej a akademickej dráhy v oblasti tvorby politik, poradenstva pre vzdelávajúce sa osoby, možností mobility, systémov uznávania a investícií do kvalitného a verejného informovania o OVP;
- J. keďže atraktivnosť a kvalita OVP závisia nielen od ich relevantnosti pre trh práce, ale aj od výučby a odbornej prípravy, systémov poradenstva, inkluzívneho prístupu, priepustnosti medzi dráhou vzdelávania a dráhou odbornej prípravy, uznávania zručností a kvalifikácií a rozvoja základných, digitálnych, ekologických, občianskych, sociálnych a prierezových kompetencií; K. keďže napriek tomu, že OVP môže zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore ekonomickej nezávislosti žien, znižovaní rodových rozdielov v zamestnaní a podpore rovnakých príležitostí počas celého ich pracovného života, pretrvávajúce rodové stereotypy naďalej ovplyvňujú výber vzdelávania a kariéry a ženy sú naďalej nedostatočne zastúpené v mnohých vzdelávacích dráhach v rámci OVP, najmä v odboroch STEM a technických oblastiach, pričom v roku 2023 bolo medzi absolventmi stredného odborného vzdelávania a prípravy v odboroch STEM len 15 % žien; keďže politika OVP by mala pomôcť odstrániť tieto nedostatky tým, že podporí rovnocenný prístup žien do odvetví so silným dopytom po pracovnej sile, ich poradenstvo a postup do týchto odvetví, čím prispeje k účasti na trhu práce a podporí podnikanie žien, posilní ich finančnú nezávislosť a podporí sociálne začlenenie; keďže v stratégii Komisie pre rodovú rovnosť sa rodovo citlivé vzdelávanie považuje za kľúčový nástroj boja proti stereotypom a podpory rovnakých príležitostí pre dievčatá a ženy; keďže členské štáty by sa mali nabádať, aby si vymieňali najlepšie postupy, pokiaľ ide o rozširovanie prístupu žien k odbornému vzdelávaniu a príprave a ich udržanie v tejto oblasti;
- L. keďže zbytočné administratívne prekážky, nesúrodé postupy uznávania a nedostatočná interoperabilita medzi vnútroštátnymi systémami naďalej bránia voľnému pohybu pracovníkov, najmä odborníkov vyškolených v oblasti OVP; keďže posilnená spolupráca medzi členskými štátmi a regionálnymi rámcami môže prispieť k budovaniu vzájomnej dôvery, modernizácii postupov uznávania a uľahčeniu mobility pracovnej sily odborníkov v oblasti OVP pri súčasnom zachovaní vysokej kvality; keďže systémy uznávania by mali podporovať aj overovanie spôsobilostí a znalostí získaných počas neformálneho a informálneho vzdelávania vrátane dobrovoľníctva a skúseností z praxe;

- M. keďže v Európskom pilieri sociálnych práv sa ako cieľ stanovuje, že do roku 2030 by sa aspoň 60 % všetkých dospelých malo každoročne zúčastniť na odbornej príprave; keďže EÚ výrazne zaostáva v plnení svojho cieľa na rok 2030 týkajúceho sa účasti dospelých na vzdelávaní, čím sa brzdí veľmi potrebné zvyšovanie úrovne zručností a získavanie nových zručností; keďže vzhľadom na pracovné povinnosti a náklady na odbornú prípravu môže byť pre zamestnancov naďalej náročné zapojiť sa do odbornej prípravy; keďže účasť na odbornej príprave a uplatňovanie nároku na vzdelávanie sú medzi pracovníkmi s odborným vzdelaním v porovnaní s pracovníkmi s akademickým vzdelaním výrazne nižšie, čím sa prehľbujú súčasné nerovnosti medzi zručnosťami; keďže dopyt po zručnostiach a ponuka odbornej prípravy nie sú vždy dostatočne zosúladené a naďalej sa príliš často stáva, že medzi možnosťami vzdelávania a pracoviskom neexistuje žiadne prepojenie;
- N. keďže pre hospodársku prosperitu Európy má zásadný význam úspešné obyvateľstvo s odborným vzdelaním; keďže individuálna mobilita a mobilita učňov sú kľúčovými hnacími silami kvalitného európskeho odborného vzdelávania a podporujú osobný rast, rozvoj zručností a aktívne občianstvo; keďže miera účasti na mobilitě je u osôb vzdelávajúcich sa v OVP aj naďalej nižšia ako u študentov v akademickom vzdelávaní; keďže medzi prekážky patria počiatočné náklady, nedostatočná finančná podpora, jazykové bariéry, ťažkosti pri uznávaní vzdelávacích výstupov získaných v zahraničí a obmedzená podpora zo strany zamestnávateľov v oblasti mobility učňov; keďže ďalšie prekážky, ako napríklad rastúce náklady na bývanie a životné náklady, môžu viesť k tomu, že vzdelávajúce sa osoby zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia budú vylúčené z možností mobility v rámci odborného vzdelávania a prípravy;
- O. keďže v rámci bolonského procesu bola zavedená porovnateľnosť noriem a mechanizmov transparentnosti v oblasti kvalifikácií akademického vzdelávania; keďže cieľom kodanského procesu bolo zvýšiť transparentnosť, zlepšiť zabezpečovanie kvality, uľahčiť mobilitu a posilniť vzájomnú dôveru v OVP vo všetkých členských štátoch, avšak vzhľadom na rozmanitosť národných systémov OVP a ich silné zakorenenie v národných inštitúciách trhu práce a priemyslu sa podarilo dosiahnuť len obmedzenú konvergenciu;
- P. keďže systémy odborného vzdelávania a prípravy založené na učňovskej príprave a duálnom vzdelávaní, ktoré spájajú učenie sa v školách s rozsiahlou odbornou prípravou na pracovisku v podnikoch, preukázali svoju účinnosť, pokiaľ ide o podporu prechodu zo vzdelávania do zamestnania; keďže členské štáty s dobre zavedenými duálnymi systémami OVP často vykazujú pomerne priaznivé výsledky na trhu práce pre mladých ľudí a môžu poskytnúť cenné príklady osvedčených postupov na posilnenie únie zručností¹¹;
- Q. keďže malé a stredné podniky zohrávajú v celej EÚ kľúčovú úlohu v odbornom vzdelávaní a príprave, ktoré vychádzajú z učňovskej prípravy; keďže ich účasť na programoch cezhraničnej mobility môže byť obmedzovaná administratívnymi a organizačnými prekážkami, najmä v prípadoch, keď dočasná neprítomnosť učňov vytvára dodatočný tlak na malé podniky; keďže cieľená podpora a zjednodušené

¹¹Cedefop, [The role of work-based learning in VET and tertiary education:evidence from the 2016 EU labour force survey](#) (Úloha učenia sa prácou v OVP a v terciárnom vzdelávaní: údaje z výberového zisťovania pracovných síl EÚ z roku 2016), 2021.

postupy môžu prispieť k zvýšeniu účasti osôb vzdelávajúcich sa v oblasti OVP na programoch mobility;

Uznanie hodnoty OVP v spoločnosti

1. víta opätovné zameranie politickej pozornosti na OVP v kontexte iniciatívy únie zručností Komisie, Herningského vyhlásenia v rámci kodanského procesu¹² a pripravovanej európskej stratégie pre odborné vzdelávanie a prípravu; podčiarkuje význam OVP pre sociálny pokrok, hospodársku prosperitu a odolnosť, konkurencieschopnosť, priemyselnú suverenitu a rozvoj ľudského kapitálu EÚ, ako aj význam podpory a zhodnocovania OVP s cieľom zvýšiť atraktivitu tejto oblasti ako inkluzívnej a kvalitnej dráhy vedúcej k vzdelávaniu a kvalitnému zamestnaniu; vyzýva Komisiu zaistiť, aby bola nadchádzajúca stratégia OVP zameraná na kvalitu a relevantnosť učebných plánov v tejto oblasti a aby sa zlepšila propagácia programov OVP u vzdelávajúcich sa osôb, zamestnávateľov a širšej verejnosti s cieľom zvýšiť povedomie o tom, aké možnosti ponúka OVP v oblasti zamestnania a kariérneho postupu;
2. zdôrazňuje, že poskytovatelia formálneho odborného vzdelávania a zavedené kvalifikácie zamerané na základné zručnosti by mali byť aj naďalej základom stratégie a ponuky OVP, pričom modulárne, na úlohy orientované a digitálne vzdelávacie programy a certifikáty môžu mať dôležitú doplnkovú úlohu, ak spĺňajú príslušné a prenosné kritériá zabezpečenia kvality³; zdôrazňuje, že oblasť OVP by sa mala považovať za nástroj, ktorým sa môže podporovať osobný rozvoj študentov a pracovníkov a zároveň riešiť otázku nedostatku pracovných síl na trhu práce, čím sa zároveň prispieva ku konkurencieschopnosti EÚ, podporujú sa inovácie vo všetkých odvetviach a propagujú kvalitné pracovné miesta a možnosti kariérneho rastu;
4. zdôrazňuje potrebu zabezpečiť, aby študenti a absolventi OVP cítili, že ich kvalifikácie a povolania sú rovnako hodnotné ako akademické vzdelávanie, aby sa zabezpečila sociálna súdržnosť a začlenenie, rovnosť príležitostí v prístupe k zamestnaniu, mobilita, ďalšie vzdelávanie a kariérny rast; podčiarkuje význam podpory dráh odborného vzdelávania medzi mladými ľuďmi, najmä dievčatami, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa využívaním včasného a nepretržitého kariérneho poradenstva, cieľového zapájania rodičov a rodín, kvalitnej platenej učňovskej prípravy, kampaní na zvyšovanie povedomia a dlhodobých investícií do regionálnych ekosystémov zručností, ktoré posilňujú viditeľnosť a atraktivitu OVP, zamerali na pretrvávajúce negatívne vnímanie imidžu a hodnoty OVP; vyzýva členské štáty, aby investovali dostatočné prostriedky do poradenských služieb a systémov tutorstva a aby pri podpore vzdelávajúcich sa osôb uznali aj kľúčovú úlohu tutorov a poradcov okrem učiteľov a školiteľov; vyzýva Komisiu, aby v nadchádzajúcej stratégii OVP vychádzala z referenčného rámca EÚ pre celoživotné poradenstvo strediska Cedefop;
5. zdôrazňuje, že OVP musí byť inkluzívne a malo by zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore študentov s nedostatkom príležitostí alebo študentov, ktorým hrozí vylúčenie zo spoločnosti a z trhu práce, pričom zároveň by malo byť zamerané na odstraňovanie prekážok spojených s rodom, zdravotným postihnutím, migračným pôvodom,

¹² Európski ministri odborného vzdelávania a prípravy a Európska komisia, [Kodanská deklarácia](#), november 2002.

geografiou a sociálno-ekonomickým postavením; vyzýva členské štáty, aby postupne odstránili rodové nerovnosti v odbornom vzdelávaní a pri výbere zamestnania, najmä v súvislosti s oblasťou STEM, a zamerali sa na rodové stereotypy a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, a tým podporili väčšiu vyrovnanosť medzi ženami a mužmi, pokiaľ ide o zapojenie sa do všetkých odborných dráh, odvetví a povolání; podčiarkuje význam OVP pre osoby so zdravotným postihnutím a zdôrazňuje, že je potrebné vypracovať stratégie, ktoré by im poskytli viac príležitostí v oblasti OVP a lepšie príležitosti a uľahčili ich integráciu do trhu práce;

6. vyzýva členské štáty, aby sa postarali o to, aby bola finančná podpora pre osoby vzdelávajúce sa v OVP primeranejšia, dostupnejšia a spravodlivejšia; so znepokojením poukazuje na pretrvávajúce rozdiely v mnohých členských štátoch, v ktorých študenti vyššieho sekundárneho a postsekundárneho vzdelávania (nezahrňovaného do terciárneho) dostávajú nižšiu verejnú finančnú podporu ako študenti terciárneho vzdelávania¹³; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby vo vhodných prípadoch a pri zohľadnení vnútroštátnych špecifik namiesto vytvárania samostatných systémov zabezpečili rozšírenie existujúcich nástrojov podpory akademického vzdelávania a systémov verejnej podpory aj na osoby vzdelávajúce sa v OVP; zdôrazňuje, že pravidlá týkajúce sa oprávnenosti na študentské preukazy, programy finančnej podpory, systémy uznávania a prístup k pracovným miestam vo verejnom sektore by mali byť navrhnuté inkluzívne, aby nedochádzalo k diskriminácii medzi študentmi OVP a akademickými študentmi;
7. zdôrazňuje význam odborných dráh, ktoré zostávajú dostupné aj po ukončení všeobecného sekundárneho vzdelávania a ktoré spájajú vyššie vzdelanie s učením sa pracou, čím rozširujú možnosti kariérneho výberu a podporujú rozvoj vysokokvalifikovaných pracovníkov; ďalej zdôrazňuje, že všetky kvalifikácie a certifikáty v OVP by mali byť ponúkať jasné dráhy pre ďalšie štúdium alebo postup; zdôrazňuje, že absolvovanie OVP na vyššom sekundárnom stupni by nemalo jednotlivcom brániť pokračovať v štúdiu na inštitúciách terciárneho vzdelávania vrátane inštitúcií pokročilého OVP a univerzít;
8. upozorňuje, že mikroosvedčenia a modulárne možnosti učenia sa môžu podporovať zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikácie počas celého pracovného života a poskytovať flexibilné vzdelávacie dráhy pre pracovníkov a zamestnávateľov na rýchlo sa meniacom trhu práce;
9. vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby presadzovali ohľadupľnejšiu terminológiu pre vzdelávacie dráhy na základe európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie namiesto pojmov vychádzajúcich z termínov ako „vyššie“ a „nižšie“ vzdelávanie; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby jej príslušné stratégie, oznámenia, usmernenia a finančné nástroje odrážali a podporovali rovnocenné uznávanie a oceňovanie odborných a akademických dráh; vyzýva Komisiu, aby zmenila cieľ na úrovni EÚ pre dosiahnutie terciárneho vzdelania tak, aby sa explicitnejšie uznal prínos terciárneho OVP vrátane programov krátkého cyklu a iných programov vysokoškolského OVP, a aby doplnila existujúci cieľ terciárneho vzdelávania rovnako

¹³Scarpato, G. a Pocius, D., [Rights and benefit gaps for vocational education and training \(VET\) learners and professionals in the EU](#) (Medzery v právach a dávkach pre vzdelávajúce sa osoby a expertov v odbornom vzdelávaní a príprave v EÚ), štúdia zadaná Európskym parlamentom, jún 2026.

ambicióznym cieľom na úrovni EÚ pre účasť na počiatočnom OVP a jeho dokončenie s cieľom zohľadniť rovnakú hodnotu odborných a akademických dráh a zámer Komisie posilniť postavenie a atraktivnosť OVP a podporiť prístup ku kvalitným pracovným miestam na trhu práce alebo k ďalšiemu vzdelávaniu;

10. upozorňuje na nedostatočné zastúpenie osôb s odborným vzdelaním v politickom a administratívnom rozhodovaní, následkom čoho je obmedzená diverzita pohľadov na tvorbu politík zo strany odborného vzdelávania; v tejto súvislosti víta rozhodnutie Parlamentu umožniť uchádzačom, ktorí majú kvalifikáciu v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, zúčastniť sa na Schumanových stážach; vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby zapojili študentov OVP a ich organizácie, učňov, absolventov, učiteľov, školiteľov, zamestnávateľov, odborové zväzy a obchodné komory na všetkých úrovniach tvorby politík s cieľom zabezpečiť rovnakú účasť a ponúknuť kvalitnú a spravodlivo ohodnotenú učňovskú prípravu, stáže a pracovné miesta v oblasti OVP; vyzýva Komisiu, aby doplnila svoj mechanizmus Vedeckého poradenstva o mechanizmus praktického poradenstva s cieľom systematicky integrovať odborné znalosti uvedených aktérov OVP v oblasti praktického vykonávania cyklu politík;
11. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v Európe dochádza k diskriminácii na základe dráh vzdelávania; víta, že Bulharsko, Chorvátsko, Portugalsko a Slovinsko už vo svojich vnútroštátnych právnych systémoch zakotvili právnu ochranu pred takouto diskrimináciou; podčiarkuje poradné stanovisko Holandského inštitútu pre ľudské práva¹⁴, v ktorom sa vyzýva na zaradenie dosiahnutého stupňa vzdelania medzi zakázané dôvody diskriminácie v oblasti poskytovania výrobkov a služieb; vyzýva Komisiu, aby posúdila situáciu a v prípade potreby navrhla náležité opatrenia, aby sa v rámci EÚ pre rovnosť primeraná pozornosť venovala otázke diskriminácie na základe vzdelania;
12. zdôrazňuje, že OVP sa môže stať atraktívnou dráhou iba vtedy, ak povedie ku kvalitným pracovným miestam; zdôrazňuje, že pre prilákanie a udržanie si pracovníkov s odborným vzdelaním majú kľúčový význam spravodlivé mzdy, dôstojné pracovné podmienky, istota zamestnania a možnosti kariérneho rastu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že úroveň odmeňovania v mnohých odborných povolaniach – najmä vo verejných službách – naďalej nedostatočne zodpovedá zložitosti, zodpovednosti a spoločenskej hodnote týchto pozícií, čo prispieva k pretrvávajúcemu nedostatku pracovnej sily a zníženej atraktivnosti odborných dráh; vyzýva členské štáty, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi presadzovali spravodlivé mzdy, stabilné zamestnanie a kvalitné pracovné podmienky s cieľom posilniť nábor, udržanie si a dlhodobú udržateľnosť kľúčových odborných služieb a povolání;
13. uznáva prínos súťaží WorldSkills a EuroSkills pri podpore excelentnosti, inovácií a atraktivnosti OVP v celej Európe; nabáda na užšiu spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi, regionálnymi a odvetvovými organizáciami, sociálnymi partnermi a organizáciami organizujúcimi súťaže zručností v oblasti OVP s cieľom presadzovať excelentnosť v oblasti odborného vzdelávania a podporovať viditeľnosť OVP; uznáva, že tieto súťaže a s nimi súvisiace rámce, ako sú profesijné štandardy WorldSkills, by

¹⁴ <https://www.mensenrechten.nl/actueel/nieuws/2024/09/04/advies-college-vul-wetgeving-aan-met-bescherming-tegen-discriminatie-vanwege-opleiding>.

mali byť inšpiráciou pre tvorcov politík a vývoj politík v oblasti OVP, a to aj pokiaľ ide o uznávanie zručností, inklúziu a podmienky kvality pre odborníkov v oblasti OVP;

14. pripomína, že napriek cieľu „aby sa odbornému vzdelávaniu a príprave ako vzdelávacej dráhe dostávalo rovnaké uznanie, ako to je pri vysokoškolskom vzdelávaní“ uvedenému v oznámení Komisie o únii zručností dostáva OVP aj naďalej menej finančných prostriedkov z programu Erasmus+ ako akademické vzdelávanie; trvá na tom, aby sa rozpočtové prostriedky určené na OVP zvýšili, čím by sa zabezpečilo splnenie tohto cieľa v praxi, a aby sa podporil cieľ „Európa v pohybe“, ktorým je dosiahnutie 12 % mobility osôb vzdelávajúcich sa v OVP do roku 2030; trvá na tom, aby sa v rámci programu Erasmus+ uznávali nielen výsledky na trhu práce, ale aj osobný rozvoj, medzikultúrne vzdelávanie a skúsenosti mladých ľudí ako kľúčové ciele mobility v oblasti OVP; vyzýva Komisiu, aby zvýšila prístupnosť, inklúziu, rodovú rovnosť a udržateľnosť programov mobility vyčlenením osobitných prostriedkov v programoch riadených EÚ na podporu inkluzívnych štipendií programu Erasmus+, akcií zameraných na talenty alebo excelentnosť a mobility učňov, vzdelávajúcich sa dospelých a učiacich sa s nedostatkom príležitostí, a to aj prostredníctvom podpory prípravných, jazykových a sprievodných podporných opatrení;
15. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uľahčili účasť malých a stredných podnikov (MSP) na programoch mobility v rámci programu Erasmus+ pre učňov a osoby vzdelávajúce sa v OVP, a to zjednodušením administratívnych postupov, poskytovaním cielenej organizačnej podpory a zohľadnením špecifických výziev, ktorým čelia MSP, aby bolo prijímanie a vysielanie učňov zo zahraničia pre spoločnosti a MSP jednoduchšie a atraktívnejšie; vyzýva na čo najskoršie zavedenie programu Erasmus Without Paper a študentskej karty Erasmus v odvetví OVP; vyzýva na poskytovanie dostatočnej podpory a zdrojov poskytovateľom OVP s cieľom zvýšiť ich kapacity v oblasti medzinárodnej mobility, a to aj zvýšením počtu koordinátorov medzinárodnej mobility, aby mohli usmerňovať učiacich sa v OVP v ich projektoch mobility, poskytovať poradenstvo učiteľom OVP pri príprave európskych projektov a uľahčovať kontakty medzi inštitúciami OVP, súkromným sektorom a učiacimi sa; víta vytrvalé úsilie Komisie uľahčovať cezhraničnú mobilitu a prenosnosť zručností, a to aj pripravovanou iniciatívou na zaistenie prenosnosti zručností a digitalizáciou a zjednodušením administratívnych postupov, ako je európsky preukaz sociálneho zabezpečenia a rámca, s cieľom znižovať zbytočnú administratívnu záťaž a uľahčiť mobilitu študentov, pracovníkov a zamestnávateľov v celej EÚ;
16. zdôrazňuje potrebu zaviesť pre mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), na mieru šité podporné programy, a to pomocou nástrojov poradenstva, tutorstva a mentorstva, ktoré dokážu reagovať na individuálne potreby a odstraňovať prekážky brániace prístupu k vzdelávaniu a dráham odbornej prípravy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili opatrenia zamerané na začlenenie a opätovnú integráciu a podporili účasť mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), na programoch odborného vzdelávania a prípravy, ako aj na možnostiach celoživotného vzdelávania.
17. vyjadruje poľutovanie nad tým, že pretrvávajúce štrukturálne a finančné prekážky naďalej obmedzujú účasť osôb vzdelávajúcich sa v OVP na medzinárodnej mobilite;

vyzýva na vytvorenie pevného spoločného európskeho rámca, ktorým sa zabezpečí automatické uznávanie diplomov a vzdelávacích výstupov získaných počas období mobility, stáží a učňovskej prípravy v zahraničí, aby bolo možné poskytnúť väčšiu právnu istotu vzdelávajúcim sa osobám, poskytovateľom OVP, zamestnávateľom a príslušným orgánom; okrem toho vyzýva, aby vnútroštátne granty na podporu mobility a granty v rovnakej oblasti v rámci programu Erasmus+ vychádzali zo skutočných životných nákladov v hostiteľských krajinách a aby zohľadňovali osobitné dodatočné náklady, s ktorými sa stretávajú študenti, učni, učitelia a zamestnanci v OVP, ktorí sa zúčastňujú na aktivitách v oblasti mobility;

18. konštatuje, že je dôležité upevňovať spoluprácu medzi študentmi v oblasti OVP a študentmi v akademickom vzdelávaní, napríklad prostredníctvom spoločných vzdelávacích prostredí, s cieľom zlepšovať vzájomné porozumenie, podporovať plynulejšie kariérne dráhy a podporovať inovatívnejšie a inkluzívnejšie vzdelávacie ekosystémy; vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť pilotného projektu v rámci programu Erasmus+ zameraného na medziodvetvové projekty v oblasti medzinárodnej mobility spájajúce študentov v oblasti OVP a v akademickom vzdelávaní; považuje aktívnu účasť a zastúpenie študentov za nevyhnutnú podmienku účinného riadenia všetkých vzdelávacích inštitúcií a vyjadruje poľutovanie nad tým, že inštitúciám OVP často chýba náležité zapojenie študentov; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili opatrenia na posilnenie zapojenia študentov, a Komisiu, aby podporila vytvorenie európskej siete zastúpenia študentov OVP;
19. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie (EKR) na úrovni 5 a vyššej ako koherentnú a uznávanú dráhu pre získanie kvalifikácií na terciárnej úrovni s cieľom zvýšiť atraktivnosť OVP, podporiť celoživotné vzdelávanie a zamerať sa na problém nedostatku zručností; zdôrazňuje, že treba zvýšiť konzistentnosť, pokiaľ ide o úlohu a viditeľnosť EKR v jednotlivých členských štátoch; podčiarkuje význam zreteľných dráh kariérneho postupu, posilnených mechanizmov prenosu kreditov a lepšej prepojenosti medzi systémami OVP a inými systémami, ako aj systémami sekundárneho a terciárneho vzdelávania, pričom zároveň zdôrazňuje, že úrovne 3 a 4 EKR by sa mali uznávať ako hodnotná a plná úroveň kvalifikácie pre študentov, ktorí chcú vstúpiť na trh práce; vyzýva ďalej inštitúcie terciárneho odborného vzdelávania na úrovniach 5 a 6 EKR, aby sa zapojili do európskych ekosystémov výskumu a inovácií ako poskytovatelia špecializovaných technických zručností; ***Zlepšenie kvality a relevantnosti OVP zvýšením investícií***
20. vyzýva Komisiu, aby odporúčaniami pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra a efektívnym využívaním nástrojov financovania EÚ podporovala členské štáty v dostatočných investíciách do OVP; pripomína úspešné investície v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu do miestnych hospodárstiev kombináciou financovania zručností a malých a stredných podnikov vrátane sociálnych podnikov a odporúča, aby sa podľa tohto príkladu postupovalo aj v rámci plánov národného a regionálneho partnerstva členských štátov, ako aj v stratégiách spravodlivej transformácie s cieľom podporovať OVP; okrem toho vyzýva na investície do systémov OVP s osobitným zreteľom na regióny a sektory ohrozené štrukturálnymi výzvami na trhu práce, napríklad pretrvávajúcim nedostatkom zručností a pracovníkov alebo obmedzeným prístupom k možnostiam odbornej prípravy vrátane vidieckych, odľahlých,

najvzdialenejších, deindustrializovaných a ekonomicky znevýhodnených oblastí a odvetví so strategickým priemyselným a spoločenským významom, s cieľom posilniť miestne ekosystémy zručností a podporiť pozitívne vedľajšie účinky na zamestnanosť, rodovú rovnosť, inovácie a spoločenskú a územnú súdržnosť;

21. vyzýva Komisiu, aby predložila ambicióznu európsku stratégiu v oblasti OVP vychádzajúcu z kodanského procesu a Herningského vyhlásenia, ktorá posilní ucelenosť a praktické využívanie súčasných európskych nástrojov a podporí členské štáty a poskytovateľov OVP pri zabezpečovaní toho, aby všetky programy a certifikáty OVP vrátane modulárnych, na úlohy orientovaných a digitálnych vzdelávacích programov spĺňali kritériá a normy stanovené vo všeobecne uznávaných systémoch zabezpečenia kvality; ďalej zdôrazňuje, že je mimoriadne dôležité, aby pripravovaný rámec výslovne uznával rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien ako základné ciele OVP a zvyšoval líderstvo žien v oblasti riadenia OVP; vyzýva Komisiu, aby systematicky zapájala sociálnych partnerov a poskytovateľov OVP už v počiatočnej fáze do navrhovania, vykonávania a riadenia politík v oblasti OVP; vyzýva stredisko Cedefop, aby zabezpečilo systematické a štrukturálne zapojenie poskytovateľov OVP do vykonávania úloh a činností strediska a aby s nimi konzultovalo; nabáda Komisiu, aby zástupcov poskytovateľov OVP menovala za členov Európskeho výboru na vysokej úrovni pre zručnosti;
22. zdôrazňuje, že si treba ceniť miestnych poskytovateľov OVP, ktorí sú dôležitým prepojením medzi vzdelávajúcimi sa osobami a miestnym trhom práce a môžu pomôcť zosúladiť vzdelávacie potreby s regionálnym dopytom po pracovnej sile; podporuje partnerstvá na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni medzi zamestnávateľmi a poskytovateľmi OVP, ako aj odborovými zväzmi, službami v oblasti zamestnania, miestnymi a regionálnymi orgánmi, mládežníckymi organizáciami, zástupcami študentov, učňov, učiteľov a všetkými ostatnými zainteresovanými stranami v oblasti vzdelávania s cieľom zlepšiť relevantnosť a kvalitu učebných plánov OVP, a to poskytovaním kvalitných možností učňovskej prípravy; vyzýva na prepojenie poskytovateľov OVP s regionálnymi priemyselnými a technologickými zoskupeniami; pripomína, že učiteľom a školiteľom v OVP treba zabezpečiť posilnený sociálny dialóg, spravodlivé mzdy, kvalitné pracovné podmienky a kontinuálny profesijný rozvoj, aby sa zvýšila atraktivnosť tohto povolania, treba sa zamerať na rastúci nedostatok pracovnej sily, pričom by bolo vhodné, aby boli tieto otázky predmetom pripravovaného programu EU pre učiteľov a školiteľov; vyzýva na rozšírenie možností pre odborníkov v oblasti OVP, aby mohli hybridným spôsobom spojiť svoju odbornú činnosť s poskytovaním výučby a odbornej prípravy;
23. zdôrazňuje, že centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (CEOVP) by mali byť kľúčovým prvkom budúceho rozvoja systémov OVP v Európe, keďže sú hlavnými hnacími silami štrukturálnych reforiem, inovácií, uznávania a modernizácie; vyzýva Komisiu, aby v budúcom programe Erasmus+ zachovala rozpočet vyčlenený pre CEOVP, posilnila cesty dlhodobých investícií pre tieto centrá a zabezpečila, aby mali prístup k financovaniu, ktorý zodpovedá ambíciám aliancií európskych univerzít; zdôrazňuje, že CEOVP spájajú poskytovateľov vzdelávania, podniky, výskumné orgány, regionálne orgány a sociálnych partnerov s cieľom reagovať na potreby trhu práce, presadzovať inovácie, posilňovať rozvoj zručností a regionálnu a odvetvovú konkurencieschopnosť a podporovať zelenú a digitálnu transformáciu; vyzýva na

nezávislé hodnotenie CEOVP s cieľom posúdiť ich prínos k potrebám trhu práce a podporiť ich ďalší rozvoj; víta rastúci záväzok členských štátov zavádzať a posilňovať národné iniciatívy v oblasti CEOVP; v tejto súvislosti berie na vedomie iniciatívy Francúzska, Holandska, Španielska, Talianska, Dánska, Poľska a Slovenska vytvoriť alebo pilotne odskúšať národné rámce pre CEOVP popri účasti v európskom ekosystéme v tejto oblasti a vyzýva ostatné členské štáty, aby nasledovali tento príklad;

24. uznáva, že podniky zohrávajú kľúčovú úlohu v OVP, najmä v systémoch duálneho vzdelávania, a to tým, že poskytujú prostredie pre učenie sa pracou, odovzdávajú aktuálne zručnosti a kompetencie a podporujú inovácie; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili oblasť učenia sa na pracovisku, ako aj úlohu a viditeľnosť podnikov ako kľúčových miest vzdelávania v rámci systémov OVP; vyzýva EÚ a členské štáty, aby sa posilnením spolupráce medzi poskytovateľmi OVP a zamestnávateľmi zamerali na nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, a to aj prostredníctvom dobrovoľných auditov zručností na pracovisku a profilovania kompetencií, s cieľom identifikovať existujúce zručnosti a kompetencie, podporiť ich formálne uznávanie, určiť, kde je potrebné ďalšie vzdelávanie a zaručiť, aby boli učebné osnovy v súlade s vývojom pracovného trhu;
25. zdôrazňuje význam podpory odborného vzdelávania a prípravy vo vidieckych, odľahlých a hospodársky znevýhodnených regiónoch s cieľom bojovať proti úbytku obyvateľstva, posilniť miestne trhy práce a zachovať tradičné zručnosti a remeslá; upozorňuje na význam medzigeneračného transferu zručností pri riešení problému nedostatku pracovnej sily a podporuje iniciatívy, ktoré pomáhajú skúseným pracovníkom odovzdávať ďalej svoje vedomosti a odborné znalosti prostredníctvom mentorstva, školenia zamestnancov a systémov učňovskej prípravy; ďalej zdôrazňuje, že MSP sú kľúčovými aktérmi v európskych systémoch OVP a vo významnej miere zabezpečujú učňovskú prípravu, stáže a možnosti odbornej prípravy na pracovisku; uznáva však, že MSP často čelia administratívnym, finančným a organizačným prekážkam, a preto vyzýva na realizáciu európskych iniciatív OVP spôsobom, ktorý bude priaznivý pre MSP, vrátane zníženia zbytočnej administratívnej záťaže a zavedenia mechanizmov praktickej pomoci s cieľom podporiť ich kontinuálne a širšie zapojenie do ekosystémov rozvoja zručností, ako sú napríklad CEOVP;
26. vyzýva na širšie začlenenie OVP do existujúcich politík a programov EÚ; nabáda na hlbšiu integráciu inštitúcií OVP do navrhovania a realizácie inovačných politík s cieľom urýchliť adaptáciu a rozširovanie inovácií na pracovisku; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila aktívne zapojenie inštitúcií OVP do programu Horizont Európa; vyzýva na predkladanie návrhov, najmä v projektoch s vyššou úrovňou technologickej pripravenosti, kde má z hľadiska dosahu kľúčový význam implementácia, testovanie a rozširovanie v reálnych podmienkach zo strany odborníkov vyškolených v oblasti OVP; zdôrazňuje, že investície EÚ do strategických odvetví a do zelenej a digitálnej transformácie môžu priniesť plný účinok len vtedy, ak budú mať pracovníci, študenti a zamestnávatelia prístup k zručnostiam potrebným na zavádzanie, prevádzku a rozširovanie nových technológií; trvá na tom, že treba podporovať investície do zručností v strategických odvetviach v rámci segmentov politiky navrhovaného Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť; pripomína v tejto súvislosti článok 33

ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách¹⁵, v ktorom sa stanovuje, že programy a činnosti by sa mali, ak je to uskutočniteľné a vhodné a v súlade s príslušnými pravidlami platnými v jednotlivých odvetviach, vykonávať tak, aby sa dosiahli stanovené ciele, pričom by sa mali dodržiavať pracovné podmienky a podmienky zamestnávania podľa príslušného vnútroštátneho práva, práva EÚ a dohovorov Medzinárodnej organizácie práce a kolektívnych zmlúv;

27. uznáva kľúčovú úlohu odborných povolání pri ochrane európskej výrobnéj základne, energetickej bezpečnosti, dopravných systémov, stavebného sektora a upozorňuje na potenciál OVP, pokiaľ ide o zabezpečovanie kvalitných pracovných miest na účely zelenej transformácie, ako aj príležitostí v rámci sociálneho hospodárstva; vyzýva členské štáty, aby považovali odborné vzdelávanie a prípravu za základný kameň rozvoja zručností, najmä pre ženy a mladých ľudí, a aby využili budúci viacročný finančný rámec (VFR) na financovanie zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie v strategických udržateľných odvetviach; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili spoluprácu pri rozvoji vzdelávacích prostredí, učebných plánov a postupov OVP, ktoré reagujú na potreby vyplývajúce zo zelenej transformácie, a aby zabezpečili primeranú pozornosť témam, ako sú obehové hospodárstvo, výstavba a renovácie udržateľného, cenovo prístupného a proti klíme odolného bývania, energetickej efektívnosti a energetickej transformácie, a tiež to, aby boli budúci odborníci vybavení znalosťami, zručnosťami a kompetenciami potrebnými na to, aby bolo možné aktívne presadzovať udržateľnú transformáciu vo všetkých odvetviach a podnikoch;
28. vyzýva na pokračovanie podpory efektívneho, účinného a rodovo citlivého využívania verejných prostriedkov na OVP, ako aj doplnkovosti a synergií financovania v kontexte budúceho VFR, najmä v rámci programov Erasmus+, AgoraEU, Európskeho sociálneho fondu a ďalších fondov politiky súdržnosti, nevynímajúc Európsky fond pre konkurencieschopnosť; vyzýva na zvýšenie kvality údajov členených podľa pohlavia a monitorovania OVP, ako aj na obnovenie úsilia na účinné zavedenie referenčných kritérií EÚ v oblasti OVP vo všetkých členských štátoch;
29. zdôrazňuje, že technologické inovácie a digitalizácia vrátane umelej inteligencie a automatizácie si vyžadujú neustále zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je stále dôležitejšie, aby bola všetkým pracovníkom počas ich súčasnej alebo alternatívnej kariéry k dispozícii odborná príprava a základné, udržateľné a digitálne zručnosti; vyzýva Komisiu, aby zaviedla individuálne právo na odbornú prípravu pre pracovníkov, ako sa navrhuje v Draghiho správe o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti¹⁶, ktorá bude dostupná počas pracovného času a bude pre nich bezplatná;
30. zdôrazňuje, že pravidlá štátnej pomoci by mali podporovať, a nie obmedzovať investície do zručností, celoživotného vzdelávania a rozvoja pracovnej sily, a to najmä

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

¹⁶ Draghi, M., The future of European competitiveness (Správa o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti), september 2024, s. 19

rozširovaním možností v zmysle všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách¹⁷ a súvisiacich rámcov na financovanie vzdelávacích aktivít a ekosystémov zručností; zdôrazňuje, že inštitúcie OVP aktívne prispievajú k výskumu a inováciám, a to aj v spolupráci so spoločnosťami a výskumnými a odvetvovými organizáciami; žiada, aby všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách a súvisiace rámce štátnej pomoci uľahčili týmto inštitúciám účasť na výskumných, vývojových a inovačných činnostiach a zabránili neprimeraným obmedzeniam verejnej podpory pri vykonávaní týchto činností, čím sa umožní, aby boli v plnej miere prínosné pre ekosystémy zručností a inovácií; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby boli študentky a pracovníčky odborného vzdelávania a prípravy v plnej miere zahrnuté do akčného plánu pre ženy vo výskume, inováciách a startupoch;

31. pripomína, že kvalitné pracovné miesta majú zásadný význam pre atraktivnosť odborných dráh a schopnosť EÚ udržať si kvalifikovaných pracovníkov; vyzýva Komisiu, členské štáty a zamestnávateľov, aby zabezpečili spravodlivé odmeňovanie a kvalitné pracovné podmienky pre učňov v OVP v súlade s legislatívou EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi a uplatniteľnými kolektívnymi zmluvami s cieľom zvýšiť atraktivnosť, kvalitu a inkluzívnosť učenia sa prácou; požaduje vyvážené systémy OVP, ktoré spájajú učenie sa prácou so štruktúrovaným vzdelávacím prostredím a zabezpečujú, aby mali učiaci sa prínos z odbornej praxe, ako aj zo širšieho vzdelávania; zdôrazňuje význam aktívneho zapájania sociálnych partnerov do navrhovania, monitorovania a hodnotenia programov učňovskej prípravy; podčiarkuje hodnotu praktického učenia sa na pracovisku v rámci OVP ako zdroja inšpirácie pre zmysluplnú zložku univerzitného vzdelávania;
32. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi a poskytovateľmi OVP vypracovali komplexné a realizovateľné stratégie na posilnenie dobrých podmienok na pracovisku pre študentov, učiteľov a školiteľov vo všetkých vzdelávacích prostrediach OVP; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam odborníkov v oblasti špeciálneho vzdelávania, psychológov a asistentov pri riešení individuálnych potrieb všetkých učiacich sa v OVP; ďalej zdôrazňuje význam flexibilných pracovných podmienok ústretových k rodinám s cieľom zlepšiť účasť a udržanie žien v odborných povolaniach;
33. vyzýva Komisiu, členské štáty a príslušné zainteresované strany, aby pri náboře, kariernom postupe a prístupe k službám uprednostňovali prístupy založené na uprednostňovaní zručností; zdôrazňuje, že absolventi OVP môžu čeliť štrukturálnym nevýhodám v dôsledku nižšej signalizačnej hodnoty odborných kvalifikácií v porovnaní s akademickými diplomami;

Uznávanie mobility študentov a pracovníkov

34. podčiarkuje význam uznávania kvalifikácií, diplomov a zručností pre zabezpečenie slobody pohybu a riešenie otázky spravodlivej mobility študentov OVP, ako aj spravodlivej pracovnej mobility učňov a pracovníkov; nabáda členské štáty, aby podporovali celú škálu príležitostí v rámci programu Erasmus+, ktorý poskytuje

¹⁷ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj>).

mladým ľuďom nielen príležitosti na štúdium v zahraničí, ale aj možnosti učňovskej prípravy a odbornej praxe; vyzýva Komisiu, aby v súlade s oznámením o únii zručností zaviedla diplom OVP, ktorého súčasťou by mal byť vývoj cezhraničných spoločných programov OVP a iniciatív zdola nahor v záujme podpory OVP v medzinárodnom kontexte a rozšírenia príležitostí na mobilitu;

35. žiada, aby pripravovaná iniciatíva na zaistenie prenosnosti zručností priniesla súdržný ekosystém EÚ pre uznávanie kvalifikácií, diplomov a zručností a mobilitu a zabezpečila interoperabilitu medzi Europassom, viacjazyčnou Európskou klasifikáciou zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání (ESCO), národnými kvalifikačnými rámcami, mikroosvedčeniami a digitálnymi certifikátmi; zdôrazňuje, že tento systém by mal byť transparentný, ústretový voči občanom, digitálny a bezplatný;
36. berie na vedomie zistenia strediska Cedefop¹⁸ o pretrvávajúcej fragmentácii cezhraničného uznávania kvalifikácií OVP a potrebe silnejších mechanizmov spolupráce; vyzýva Komisiu, aby rozšírila sieť Európskej siete národných informačných centier pre akademickú mobilitu a uznávanie (ENIC) a národných informačných centier pre akademické uznávanie v Európskej únii (NARIC) rozšírením ich mandátu a technických kapacít tak, aby v plnej miere zahŕňali kvalifikácie v oblasti OVP, čím sa posilní cezhraničné uznávanie na podporu vnútroštátnych orgánov a zainteresovaných strán v oblasti OVP, zvýši sa transparentnosť a porovnateľnosť kvalifikácií a uľahčí uznávanie a prenosnosť kvalifikácií a zručností v oblasti OVP v celej EÚ;
37. zdôrazňuje, že lepšie uznávanie a prenosnosť odborných kvalifikácií môžu prispieť nielen k posilneniu mobility pracovnej sily, ale aj k zníženiu nezamestnanosti a lepšiemu zosúladeniu zručností s potrebami trhu práce v celej EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby ešte viac zjednodušili a urýchlili uznávanie odborných kvalifikácií v celej EÚ a priblížili sa k automatickému uznávaniu akademických a odborných kvalifikácií medzi členskými štátmi pre porovnateľné úrovne vzdelávania s cieľom znížiť prekážky mobility a posilniť fungovanie jednotného trhu; víta osobitnú správu Európskeho dvora audítorov o uznávaní odborných kvalifikácií v EÚ a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vykonali jej odporúčania, najmä skrátili lehoty na uznávanie prostredníctvom automatického systému pre odvetvové povolania pre dočasnú a trvalú mobilitu;
38. vyzýva na rozvoj partnerstiev v oblasti zručností a odbornej prípravy s krajinami mimo EÚ v odvetviach, ktoré čelia pretrvávajúcemu nedostatku pracovných síl, v ktorých by sa spájali kvalitné príležitosti na odbornú prípravu s transparentnými spôsobmi uznávania a vzájomne prospešnými opatreniami v oblasti mobility, ako sú spoločné zásady EÚ pre uznávanie kvalifikácií štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane transparentných harmonogramov, jasných kritérií a systematického využívania posúdení založených na zručnostiach, ako sú praktické testy a potvrdzovanie predchádzajúceho vzdelávania v prípade neúplnej dokumentácie; zdôrazňuje, že je dôležité v plnej miere zabezpečiť dodržiavanie vnútroštátnych právnych predpisov a postupov a platných kolektívnych zmlúv, ako aj ochranu pred akýmkoľvek porušením pracovných podmienok alebo sociálnych práv takýchto pracovníkov;

¹⁸Cedefop, Recognition and validation of foreign VET qualifications in Europe (Uznávanie a potvrdzovanie zahraničných kvalifikácií OVP v Európe), júl 2026.

39. vyzýva na vypracovanie interoperabilných, bezpečných a overiteľných digitálnych certifikátov o kvalifikáciách a odborných zručnostiach, ktoré by vydávali príslušné a uznávané orgány a dali by sa ľahko zdieľať naprieč hranicami, pričom by bol zabezpečený súlad s existujúcimi iniciatívami EÚ a boli by dodržané normy; zamýšľa sa nad potenciálom umelej inteligencie pre modernizáciu systémov OVP v Európe vrátane podpory hodnotenia zručností v oblasti inovácie učebných osnov a uznávania kvalifikácií a mikroosvedčení; nabáda na vývoj celoúnijných certifikačných mechanizmov založených na umelej inteligencii s cieľom zvýšiť transparentnosť a prenosnosť kvalifikácií v OVP medzi členskými štátmi;
40. podporuje cieľ vytvorenia skutočného európskeho vzdelávacieho priestoru, v ktorom sa uznávanie akademických a odborných kvalifikácií postupne zautomatizuje, čím sa posilní vzájomná dôvera medzi vzdelávacími systémami a uľahčí sa mobilita kvalifikovaných pracovníkov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili regionálne pilotné oblasti zamerané na prenosnosť zručností a kvalifikácií, a to na základe súčasných rámcov cezhraničnej spolupráce, ako je Hospodárska únia Benelux a jej susedné pohraničné regióny, s cieľom otestovať inovačné prístupy k uznávaniu a automatickej prenosnosti kvalifikácií, zručností a mikroosvedčení naprieč hranicami; domnieva sa, že úspešné pilotné projekty by mohli priniesť cenné dôkazy, posilniť vzájomnú dôveru medzi príslušnými orgánmi a vytvoriť pozitívne účinky presahovania pre širšie zavádzanie v celej EÚ;
41. vyjadruje poľutovanie nad obmedzeným využívaním spoločných rámcov pre odbornú prípravu podľa smernice 2005/36/ES¹⁹; vyzýva Komisiu, aby posúdila dôvody takého obmedzeného využívania a identifikovala potenciálne prekážky, a nabáda členské štáty a príslušné profesijné orgány, aby aktívne podporovali rozvoj týchto rámcov a ich vykonávanie v odvetviach odborného vzdelávania, v ktorých by spoločné požiadavky na odbornú prípravu mohli podporiť profesijnú mobilitu; podporuje rozšírenie systémov automatického uznávania, najmä v odvetviach, ktoré čelia nedostatku pracovnej sily alebo vysokej cezhraničnej mobilite, a to na základe úspešných pilotných projektov v rámci regionálnej spolupráce;
42. zdôrazňuje, že v rámci kodanského procesu je potrebné prijať dohovor o uznávaní, ktorý umožní uznávanie kvalifikácií OVP v celej EÚ, na základe súčasných nástrojov, ako sú európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie (EKR), profesijné štandardy WorldSkills a vzdelávacie výstupy, s cieľom zlepšiť cezhraničnú porovnateľnosť a mobilitu pracovnej sily; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby posilnili využívanie klasifikácie ESCO ako spoločného referenčného jazyka pre zručnosti v neregulovaných povolaniach, čím by sa zamestnávateľom, službám zamestnanosti a platformám umožnilo lepšie rozpoznávať a porovnávať zručnosti naprieč hranicami a medzi odvetviami; domnieva sa, že je potrebná väčšia súdržnosť medzi kodanským a bolonským procesom; víta zámer Komisie preskúmať možnosť zaradenia OVP do Európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) v rámci úsilia o lepšiu prepojenosť medzi jednotlivými sektormi vzdelávania; zdôrazňuje však, že takéto rozšírenie musí byť sprevádzané spoľahlivými mechanizmami zabezpečenia kvality založenými na dôvere; vyzýva na vytvorenie európskej siete agentúr zabezpečenia

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, 30.9.2005, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj>).

kvality v oblasti OVP podľa vzoru Európskeho registra zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania (EQAR) v akademickom vzdelávaní s cieľom umožniť systematické partnerské učenie, koordináciu a budovanie dôvery naprieč systémami zabezpečenia kvality;

43. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili flexibilné a otvorené systémy vzdelávania a odbornej prípravy podporou modularity a rozšírením uznávania a potvrdzovania dosiahnutého vzdelania vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, a tým uľahčili návrat k vzdelávaniu a odbornej príprav pri dodržaní noriem kvality; podporuje dostupnosť flexibilných foriem výučby vrátane štúdia na čiastočný úväzok, kombinovaného a online vzdelávania s cieľom vyhovieť potrebám študentov, ktorí majú povinnosti v oblasti starostlivosti, pracovné záväzky alebo prerušenú vzdelávaciu dráhu; vyzýva Komisiu, aby nabádala členské štáty na podporu agility, flexibility a modularity učebných plánov prostredníctvom konkrétnych opatrení v nadchádzajúcej stratégii OVP;
44. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.

o

o o

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Odborné vzdelávanie a príprava (OVP) sú nevyhnutné pre hospodársku prosperitu a konkurencieschopnosť Európy, odolnosť priemyslu a sociálnu súdržnosť. Takmer polovica všetkých študentov vyššieho sekundárneho vzdelávania v Európskej únii je zapísaná do programov odbornej prípravy a milióny pracovníkov prispievajú vďaka svojej odbornej kvalifikácii k odvetviam, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie a konkurencieschopnosť Európy. Napriek svojmu strategickému významu je však odborné vzdelávanie v mnohých členských štátoch naďalej menej uznávané a menej prestížne ako akademicky orientované vzdelávanie. Toto uznesenie je reakciou na iniciatívu Európskej komisie týkajúcu sa únie zručností a ciele Herningského vyhlásenia a zároveň prispieva k diskusii o nadchádzajúcej európskej stratégii OVP a plánovanej iniciatíve na zaistenie prenosnosti zručností. Stanovuje víziu Európskeho parlamentu, ktorou je silnejšia, atraktívnejšia a skutočne rovnako oceňovaná oblasť odborného vzdelávania a prípravy.

Európa v súčasnosti čelí paradoxu. V čase, keď zelená a digitálna transformácia, modernizácia priemyslu, investície do infraštruktúry a demografické starnutie vytvárajú bezprecedentný dopyt po odborných zručnostiach, sa odborné dráhy naďalej vnímajú ako menej žiaduce než akademické vzdelávanie. Prognózy trhu práce neustále naznačujú výrazný nedostatok pracovných síl v odvetviach, ktoré sú vo veľkej miere závislé od odborných kvalifikácií, vrátane výroby, stavebníctva, dopravy, zdravotnej starostlivosti, energetiky a pokročilých technických profesií. Zároveň mnoho mladých ľudí naďalej prijíma signály, že úspech vo vzdelávaní sa v prvom rade meria dosiahnutím vysokoškolského vzdelania.

Táto výzva nie je len hospodárska, ale aj kultúrna. Už desaťročia sa v politike vzdelávania a vo verejnej diskusii v celej Európe často k akademickým a odborným dráham pristupovalo hierarchicky, namiesto toho, aby sa vnímali ako rôzne, ale rovnako hodnotné formy vzdelávania a odborných znalostí. Rozšírenie vysokoškolského vzdelávania prinieslo miliónom Európanov významné príležitosti, avšak prispelo aj k vnímaniu, že odborné vzdelávanie je druhou najlepšou voľbou. Tento hierarchický pohľad naďalej ovplyvňuje rozhodnutia v oblasti vzdelávania, kariérne poradenstvo, výsledky na trhu práce a postoj verejnosti k odborným povolaniam.

Dôsledky výrazne presahujú rámec politiky vzdelávania. V mnohých členských štátoch sa občania s praktickým vzdelaním naďalej stretávajú so štrukturálnymi nevýhodami v oblastiach od kariérneho postupu a možností zárobku až po politické zastúpenie a prístup k bývaniu. Hoci spoločnosti závisia od kvalifikovaných technikov, remeselníkov, zdravotníckych pracovníkov a iných odborníkov s odborným vzdelaním, tieto povolania často nemajú rovnaké sociálne a ekonomické uznanie ako povolania vyžadujúce akademickú kvalifikáciu. Hrozí, že tieto nerovnosti posilnia sociálne bariéry medzi prakticky a teoreticky vzdelanými občanmi, obmedzia sociálnu mobilitu, ohrozia demokratickú odolnosť a oslabia dôveru v prísľub, že všetky formy talentu budú rovnako ocenené.

Tieto nerovnosti majú aj významné hospodárske dôsledky. Konkurencieschopnosť Európy čoraz viac závisí od jej schopnosti prilákať, rozvíjať a udržať si pracovníkov s odbornými zručnosťami. Všetky tieto prvky – prechod ku klimatickej neutralite, zavádzanie nových technológií, posilnenie európskych priemyselných kapacít a úsilie o zníženie strategických závislostí – si vyžadujú vysokokvalifikovanú odbornú pracovnú silu. Nedostatok zručností

preto nie je len výsledkom demografických zmien alebo hospodárskej transformácie, ale čiastočne je aj dôsledkom dlhodobých spoločenských a politických rozhodnutí, ktoré nedoceňujú odborné vzdelávanie a odborné povolania. Odstránenie nedostatku pracovnej sily si preto vyžaduje viac než len odbornú prípravu ďalších pracovníkov. Vyžaduje si obnovenie atraktivity, statusu a viditeľnosti profesijných dráh v celej spoločnosti.

Nevyhnutnou súčasťou tohto úsilia je zvýšenie kvality a relevantnosti odborného vzdelávania a prípravy. Ak majú programy odbornej prípravy naďalej reagovať na vývoj na trhu práce a na technologické zmeny, potrebné sú pevné partnerstvá medzi poskytovateľmi vzdelávania, zamestnávateľmi, regionálnymi orgánmi a sociálnymi partnermi. Centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy, učenie sa pracou a učňovská príprava sú dôkazom toho, že úzka spolupráca medzi vzdelávaním a priemyslom môže viesť k inováciám, regionálnemu rozvoju a hospodárskemu rastu. Príležitosti na celoživotné vzdelávanie, zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu budú zároveň čoraz dôležitejšie, keďže umelá inteligencia, automatizácia a digitalizácia naďalej menia povolania a požiadavky na zručnosti.

Mobilita pracovnej sily a uznávanie kvalifikácií sú naďalej mimoriadne dôležité aj pre fungujúci európsky trh práce. Voľný pohyb pracovníkov je jednou zo základných slobôd Únie, ale učitelia sa a odborníci v odbornom vzdelávaní a príprave často naďalej čelia zbytočným prekážkam pri hľadaní príležitostí v zahraničí. Zvýšenie transparentnosti, prenosnosti a uznávania zručností a kvalifikácií môže pomôcť vyriešiť problém nedostatku pracovnej sily, posilniť vnútorný trh a zabezpečiť, aby sa odborné talenty mohli presúvať tam, kde sú najviac potrebné.

Cieľom tohto uznesenia ako celku je prispieť k širšej zmene toho, ako si Európa cení vedomosti, zručnosti a úspechy vo vzdelávaní. Vybudovanie skutočnej únie zručností si vyžaduje viac než len reakciu na potreby trhu práce. Ako sa uvádza v jednom zo záväzkov únie zručností: „odbornému vzdelávaniu a príprave ako vzdelávacej dráhe [by sa malo dostávať] rovnaké uznanie, ako to je pri vysokoškolskom vzdelávaní“, čo znamená, že európske inštitúcie a členské štáty by sa mali aj riadiť tým, čo hlásajú v politikách, nástrojoch, právnych predpisoch a textoch.

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajkyňa vyhlasuje, že do svojej správy zahrnula informácie k záležitostiam týkajúcim sa predmetu spisu, ktoré jej počas prípravy návrhu správy poskytli títo zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti¹, alebo títo zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misí a veľvyslanectiev:

1. Zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti
--

¹ Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2021/611/oj).

EUproVET
EfVET
EVTA
EURASHE
European Federation of Education Employers
Benelux Union
European Trade Union Committee for Education
European Student Union
VNO-NCW
MBO Raad
MKB Nederland
Confederation of German Employers' Associations
Netherlands House for Education & Research
Cedefop
German Confederation of Skilled Crafts and Small Businesses
German Chamber of Industry and Commerce
Eurochambres
WorldSkills
Swedish Council for Higher Education
Nuffic
SMEUnited
OBESSU
2. Zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misii a veľvyslanectiev
Žiadni

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajkyne.

Ak sú v zozname uvedené mená, funkcie alebo mená a funkcie fyzických osôb, spravodajkyňa vyhlasuje, že predložila dotknutým fyzickým osobám oznámenie Európskeho parlamentu o ochrane údajov č. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), v ktorom sa stanovujú podmienky spracúvania ich osobných údajov a práva súvisiace s týmto spracúvaním.

11.9.2026

STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

o podpore zručností v Únii – príležitosti na odborné vzdelávanie a prípravu v časoch transformácie
(2026/2070(INI))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Lina Gálvez

POZMEŇUJÚCE NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť predkladá Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci ako gestorskému výboru :

Pozmeňujúci návrh 1

Návrh uznesenia

Citácia 3 a (nová)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

– *so zreteľom na odkaz Európskeho roka zručností,*

Pozmeňujúci návrh 2

Návrh uznesenia

Citácia 6 a (nová)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

– *so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami^{1a},*

^{1a} Ú. v. EÚ L 188, 28.5.2019, s. 79, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj>.

Pozmeňujúci návrh 3

Návrh uznesenia

Citácia 7 a (nová)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

– *so zreteľom na oznámenie Komisie z 7. marca 2025 s názvom Plán pre práva žien (COM(2025) 0097),*

Pozmeňujúci návrh 4

Návrh uznesenia
Citácia 7 b (nová)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

– *so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. marca 2026 s názvom Stratégia rodovej rovnosti na roky 2026 – 2030 (COM(2026) 0113),*

Pozmeňujúci návrh 5

Návrh uznesenia
Odôvodnenie A b (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Ab. keďže ciele Európskeho roka zručností by mali aj naďalej slúžiť ako návod pre politiky EÚ v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a účasti na trhu práce;

Pozmeňujúci návrh 6

Návrh uznesenia
Odôvodnenie A

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

A. keďže 34,7 % Európanov získalo diplom v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP); keďže 49 % všetkých študentov v EÚ je zapísaných do programu OVP³; keďže OVP sa v mnohých členských štátoch považuje za menej hodnotné ako akademické vzdelávanie; keďže študenti a absolventi OVP možno musia v dôsledku tohto rozdielného vnímania bojovať so spoločenskými predsudkami alebo majú menej príležitostí;

A. keďže 34,7 % Európanov získalo diplom v oblasti odborného vzdelávania a prípravy (OVP); keďže 49 % všetkých študentov v EÚ je zapísaných do programu OVP³; keďže OVP sa v mnohých členských štátoch považuje za menej hodnotné ako akademické vzdelávanie; *keďže toto vnímanie je znásobené rodovou segregáciou v rámci samotného OVP, pričom odvetvia, v ktorých dominujú ženy, vrátane starostlivosti, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a služieb zameraných na človeka, sa považujú za ešte menej hodnotné ako odvetvia OVP, v ktorých dominujú muži, konkrétne technické, priemyselné a inžinierske dráhy;* keďže

študenti a absolventi OVP možno musia v dôsledku tohto rozdielného vnímania bojovať so spoločenskými predsudkami alebo majú menej príležitostí;

³ Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), Štatistika a ukazovatele OVP, <https://www.cedefop.europa.eu/sk/projects/statistics-and-indicators>.

³ Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), Štatistika a ukazovatele OVP, <https://www.cedefop.europa.eu/sk/projects/statistics-and-indicators>.

Pozmeňujúci návrh 7

Návrh uznesenia Odôvodnenie A a (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Aa. keďže v roku 2025 nebolo 11 % mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov v celej EÚ zamestnaných ani nebolo v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET)^{1a}; keďže opatrovateľské povinnosti zostávajú hlavnou prekážkou účasti na trhu práce, pričom približne 75 % matiek malých detí uvádza rodinné a opatrovateľské povinnosti ako dôvod neúčasti na trhu práce^{1b}; keďže pretrvávajúci vertikálny nesúlad medzi ponukou zručností a dopytom po nich nad'alej ovplyvňuje EÚ, čo sa odráža v priemernej miere nadmernej kvalifikácie pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním na úrovni 21,3 % v roku 2024 a neprimerane postihuje ženy (22 % v porovnaní s 20,5 % u mužov)^{1c}.

^{1a} Eurostat, *Fewer young people not in work or education in 2025 (Menej mladých ľudí, ktorí v roku 2025 neboli zamestnaní, ani neboli v procese vzdelávania)*, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/product-s-eurostat-news/w/ddn-20260528-2>.

^{1b} Európska komisia, *Employment and Social Developments in Europe 2025*

(Vývoj v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v Európe v roku 2025), zhrnutie, kapitola 2 Nevyužitý potenciál práce v EÚ, s. 64.

^{1c} Eurostat, EU's employment rate reached almost 76% in 2024 (Úroveň zamestnanosti v EÚ dosiahla v roku 2024 takmer 76 %), <https://ec.europa.eu/eurostat/web/product-s-eurostat-news/w/ddn-20250415-1>.

Pozmeňujúci návrh 8

Návrh uznesenia

Odôvodnenie B a (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Ba. keďže OVP nielenže prispieva k účasti na trhu práce, ale slúži aj ako cesta k podpore podnikania žien, posilneniu ich finančnej nezávislosti a podpore ich sociálneho začlenenia, najmä v regiónoch, v ktorých mladí ľudia čelia zvýšenému riziku nezamestnanosti a sociálneho vylúčenia;

Pozmeňujúci návrh 9

Návrh uznesenia

Odôvodnenie C

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

C. keďže politické smerovanie EÚ v rámci lisabonskej stratégie kládlo neprimeraný dôraz na akademické výsledky a podceňovalo strategický význam odborných povolání pre priemyselnú základňu a odolnosť EÚ; keďže nedávny geopolitický vývoj, narušenia dodávateľských reťazcov a zelená a digitálna transformácia poukazujú na potrebu značných investícií do OVP;

C. keďže politické smerovanie EÚ v rámci lisabonskej stratégie kládlo neprimeraný dôraz na akademické výsledky a podceňovalo strategický význam odborných povolání pre priemyselnú základňu a odolnosť EÚ; keďže nedávny geopolitický vývoj, narušenia dodávateľských reťazcov a zelená a digitálna transformácia poukazujú na potrebu značných investícií do OVP, **a to aj prostredníctvom osobitných opatrení na zvýšenie účasti žien a zníženie**

dlhodobej nerovnováhy medzi mužmi a ženami v odborných povolaniach;

Pozmeňujúci návrh 10

Návrh uznesenia
Odôvodnenie C a (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Ca. keďže v Charte základných práv Európskej únie sa uznáva právo na vzdelanie a na prístup k odbornému a ďalšiemu vzdelávaniu ako základné právo. keďže ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja predpokladajú do roku 2030 rovnaký prístup všetky ženy a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému technickému, odbornému a vysokoškolskému vzdelávaniu, vrátane univerzitného, ako aj podstatný nárast počtu mladých ľudí a dospelých s relevantnými zručnosťami, vrátane technických a odborných zručností, potrebnými na zamestnanie, dôstojné pracovné miesta a podnikanie;

Pozmeňujúci návrh 11

Návrh uznesenia
Odôvodnenie C b (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Cb. keďže zabezpečenie rovnakého prístupu žien k informačným a komunikačným technológiám (IKT), finančnému a priemyselnému sektoru je nevyhnutné pre posilnenie konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva; keďže rodové nerovnosti v týchto oblastiach bránia EÚ v plnom využití jej talentov, zdrojov a hospodárskeho potenciálu a zároveň oslabujú inovácie, ako sa uvádza v Draghiho správe, ktorá vyzvala na zvýšenie hospodárskej činnosti a účasti

všetkých – žien aj mužov;

Pozmeňujúci návrh 12

Návrh uznesenia

Odôvodnenie C c (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Cc. keďže v strategických odvetviach, ako sú veda, technika, inžinierstvo a matematika (STEM), pretrvávajú rodové nerovnosti, a to tak v oblasti vzdelávania, ako aj v zamestnanosti; keďže ženy v roku 2023 predstavovali iba 15 % absolventov stredného odborného vzdelávania a prípravy v odboroch STEM, v porovnaní s 44 % v rámci odborného stredoškolského vzdelávania; keďže ženy sú nad'alej výrazne nedostatočne zastúpené v odvetviach špičkových technológií, kde tvoria iba 22 % vedcov a inžinierov, zatiaľ čo v celom hospodárstve je ich podiel 41 %;

Pozmeňujúci návrh 13

Návrh uznesenia

Odôvodnenie C d (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Cd. keďže v stratégii Komisie pre rodovú rovnosť sa uznáva rodovo citlivé vzdelávanie ako kľúčový nástroj na boj proti stereotypom, podporu rovnakých príležitostí a povzbudzovanie väčšieho počtu dievčat a žien k štúdiu a kariére v oblasti STEM, pričom sa podporuje väčšia rodová rovnováha vo všetkých oblastiach vzdelávania a zamestnanosti;

Pozmeňujúci návrh 14

Návrh uznesenia

Odôvodnenie D

Návrh uznesenia

D. keďže pretrvávajúce spoločenské a politické predsudky, ktoré hierarchicky formujú vzdelávacie dráhy, prispievajú k neatraktívnosti odborných dráh a posunu k akademickým, čím obmedzujú rovnaké uznávanie talentov, oslabujú sociálnu súdržnosť a prehľbujú kritický nedostatok zručností v odborných povolaniach;

Pozmeňujúci návrh

D. keďže pretrvávajúce spoločenské a politické predsudky, ktoré hierarchicky formujú vzdelávacie dráhy, **a rodové stereotypy, ktoré môžu ovplyvňovať kariérny postup a príjmové príležitosti, najmä v prípade žien a dievčat, ktoré sú nad'alej nedostatočne zastúpené v dráhach OVP súvisiacich s oblasťami STEM, digitálnych technológií, výrobného priemyslu a zeleného hospodárstva, pričom sú nad'alej nadmerne zastúpené v nižšie platených odvetviach, ako sú opatrovateľské a sociálne služby,** prispievajú k neatraktívnosti odborných dráh a posunu k akademickým, čím obmedzujú rovnaké uznávanie talentov, oslabujú sociálnu súdržnosť a prehľbujú kritický nedostatok zručností v odborných povolaniach, **čo vedie k tomu, že ženy a dievčatá sa rozhodujú pre kariéru v oblasti zdravotníctva, starostlivosti, vzdelávania a sociálnych služieb; keďže rodové stereotypy ovplyvňujúce výber vzdelávania a kariéry sa objavujú v ranom veku a posilňujú sa prostredníctvom škôl, médií, rovesníkov a vzdelávacích prostredí; keďže sú nutné ciele opatrenia na podporovanie vyváženého zastúpenia mužov a žien v tradične „mužských“ alebo „ženských“ profesiách a na rozšírenie možností kariérneho výberu bez rodových stereotypov;**

Pozmeňujúci návrh 15

Návrh uznesenia

Odôvodnenie D a (nové)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

Da. keďže OVP môže zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore ekonomickej nezávislosti žien, znižovaní rodových rozdielov v zamestnaní a podpore

rovnakých príležitostí počas celého pracovného života;

Pozmeňujúci návrh 15

Návrh uznesenia Odôvodnenie E

Návrh uznesenia

E. keďže zbytočné administratívne prekážky, roztrieštené postupy uznávania a nedostatočná interoperabilita medzi vnútroštátnymi systémami naďalej bránia voľnému pohybu pracovníkov, najmä odborníkov v oblasti OVP; keďže posilnená spolupráca medzi členskými štátmi a regionálnymi rámcami *môže* prispieť k budovaniu vzájomnej dôvery, modernizácii postupov uznávania a uľahčeniu mobility pracovnej sily odborníkov v oblasti OVP pri súčasnom zachovaní vysokých noriem;

Pozmeňujúci návrh

E. keďže zbytočné administratívne prekážky, roztrieštené postupy uznávania a nedostatočná interoperabilita medzi vnútroštátnymi systémami naďalej bránia voľnému pohybu pracovníkov, najmä odborníkov v oblasti OVP; keďže posilnená spolupráca medzi členskými štátmi a regionálnymi rámcami *a podpora spoločných prístupov k hodnoteniu zručností a uznávaniu kvalifikácií môžu znížiť administratívnu záťaž pre odborníkov a príslušné orgány a zároveň podporiť spravodlivejšie hodnotenie hodnôt práce a odmeňovania, najmä v odvetviach a povolaniach, v ktorých prevažujú ženy, a prispieť k budovaniu vzájomnej dôvery, modernizácii postupov uznávania a uľahčeniu mobility pracovnej sily odborníkov v oblasti OVP pri súčasnom zachovaní vysokých noriem; keďže väčšia účasť žien na OVP, najmä v digitálnych a technických odvetviach, ako aj väčšia účasť osôb so zdravotným postihnutím, vrátane osôb so špecifickými poruchami učenia, ako je dyslexia, a žien žijúcich vo vidieckych alebo odľahlých oblastiach, najmä v najvzdialenejších regiónoch EÚ, je nevyhnutná na uvoľnenie talentového potenciálu EÚ a na podporu konkurencieschopného, odolného a udržateľného hospodárstva;*

Pozmeňujúci návrh 17

Návrh uznesenia Odôvodnenie E a (nové)

Ea. keďže zodpovednosť za organizáciu, riadenie a financovanie OVP nesú v prvom rade členské štáty a táto zodpovednosť musí zostať plne v súlade so zásadou subsidiarity, pričom členské štáty by sa mali nabádať k tomu, aby si vymieňali osvedčené postupy na rozšírenie prístupu žien k OVP a na posilnenie zotrvania žien v OVP;

Pozmeňujúci návrh 18

Návrh uznesenia
Odôvodnenie E b (nové)

Eb. keďže OVP je životne dôležitou súčasťou hospodárskej a sociálnej infraštruktúry a ďaleko presahuje svoju úlohu vzdelávacej cesty a je schopná: i) rozvíjať kvalifikovanú pracovnú silu, ktorá je schopná prispôbiť sa technologickým zmenám a podporovať ľudský rozvoj; ii) šíriť inovácie v širokej škále hospodárskych a sociálnych sektorov; iii) zmierňovať nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily prostredníctvom moderného vzdelávania v praxi, vzdelávania dospelých a celoživotného vzdelávania; iv) zdokonaľovať a rekvalifikovať odborníkov; v) presadzovať rovnosť príležitostí pre mužov a ženy zvyšovaním zastúpenia žien v odborných študijných programoch a v povolaniach, v ktorých stále tvoria menšinu; a vi) budovať odolné priemyselné ekosystémy v celej Európe; keďže jej plný potenciál si zaslúži väčšie uznanie a investície na úrovni členských štátov i na úrovni EÚ;

Pozmeňujúci návrh 19

Návrh uznesenia

Odsek 1

Návrh uznesenia

1. vyzdvihuje význam OVP **pre hospodársku prosperitu a konkurencieschopnosť** EÚ; zdôrazňuje význam podpory a zhodnocovania OVP s cieľom zvýšiť jeho atraktivnosť ako kvalitnej dráhy k zamestnaniu; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že nadchádzajúca stratégia OVP sa bude zaoberať kvalitou a relevantnosťou učebných plánov OVP spolu s lepšou podporou programov OVP pre učiacich sa, zamestnávateľov a širšiu verejnosť;

Pozmeňujúci návrh

1. **zdôrazňuje, že rodová segmentácia v oblasti OVP obmedzuje individuálnu voľbu, prispieva k nedostatočnému využívaniu existujúcich talentov a oslabuje schopnosť EÚ riešiť nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily;** vyzdvihuje význam OVP **ako verejného statku pri zabezpečovaní prístupu na trh práce, najmä pre ženy, a tým aj pri zvyšovaní zamestnanosti, hospodárskeho rastu, prosperity a konkurencieschopnosti** EÚ; zdôrazňuje význam podpory a zhodnocovania OVP s cieľom zvýšiť jeho atraktivnosť ako kvalitnej dráhy k zamestnaniu; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že nadchádzajúca stratégia OVP sa bude zaoberať kvalitou a relevantnosťou učebných plánov OVP spolu s lepšou podporou programov OVP pre učiacich sa, zamestnávateľov a širšiu verejnosť, **a aby zároveň zaistila rovnaký prístup pre študentov s obmedzenými príležitosťami a riešila prekážky súvisiace s rodom, zdravotným postihnutím, sexuálnou orientáciou a rodovou identitou, rasovou diskrimináciou, migračným pôvodom, sociálno-ekonomickým postavením, geografickou polohou, opatrovateľskými povinnosťami, vekom a prístupom k digitálnym nástrojom;** ďalej vyzýva, aby pripravovaný rámec výslovne uznával **rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien ako základné ciele OVP, rovnako ako zamestnateľnosť, konkurencieschopnosť a celoživotné vzdelávanie;** zdôrazňuje, že **v tejto súvislosti by bolo potrebné, aby všetky členské štáty začlenili uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti do navrhovania, vykonávania, monitorovania a hodnotenia programov OVP;** vyzýva Komisiu a členské štáty, aby stanovili zníženie rodovej segmentácie v OVP a odborných povolaniach za hlavný cieľ politik v oblasti zručností s cieľom

rozšíriť účasť vo všetkých odvetviach a zlepšiť konkurencieschopnosť Európy a odolnosť trhu práce;

Pozmeňujúci návrh 20

Návrh uznesenia

Odsek 2

Návrh uznesenia

2. zdôrazňuje, že OVP by sa malo považovať za nástroj, **ktorý môže podporiť osobný rozvoj študentov a pracovníkov a riešiť nedostatok** pracovnej sily na trhu práce, čím prispeje ku konkurencieschopnosti EÚ a podporí inovácie v strategických odvetviach;

Pozmeňujúci návrh

2. zdôrazňuje, že OVP by sa malo považovať za nástroj **na rozvoj ľudského a kultúrneho kapitálu študentov a pracovníkov, na podporu ekonomického posilnenia postavenia žien, ich podnikania a prístupu k rizikovému kapitálu, sietí podnikateľských anjelov a iných foriem súkromných investícií a finančnej nezávislosti, na uľahčenie rovnakého prístupu ku kvalitnému zamestnaniu a na riešenie nedostatku** pracovnej sily na trhu práce, čím prispeje ku konkurencieschopnosti EÚ a podporí inovácie v strategických odvetviach; **zastáva názor, že oblasť OVP, ktorá poskytuje praktickú cestu k zamestnaniu, je kľúčovým nástrojom nielen pre mladých ľudí vstupujúcich na trh práce, ale aj pre dospelých, ktorí sa snažia zvyšovať úroveň svojich zručností alebo sa rekvalifikovať počas kariéry, a to najmä pre ženy, ktoré nad'alej čelia nižšej miere účasti na trhu práce, mzdovým rozdielom a častejším prerušeniam zamestnania v dôsledku starostlivosti o deti či iných opatrovateľských povinností, prípadne v dôsledku diskriminácie v oblasti pracovných príležitostí, kariérneho postupu či odmeňovania; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby riešili rodové rozdiely v oblasti vzdelávania dospelých, najmä nízkokvalifikovaných žien, žien pracujúcich na čiastočný úväzok alebo v neistých pracovných vzťahoch, žien, ktoré sa vracajú do zamestnania po prerušení kariéry, a žien s povinnosťami v oblasti starostlivosti, a to prostredníctvom**

poskytovania cielených programov na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu, ako aj zabezpečením plateného voľna na vzdelávanie, dostupnej a cenovo prijateľnej starostlivosti o deti, flexibilných podmienok a harmonogramov vzdelávania, osvetových opatrení, uznávania predchádzajúceho vzdelania a príležitostí na digitálne vzdelávanie, aby matky a ostatní pracujúci rodičia mali prístup k odbornému vzdelávaniu a mohli ho úspešne absolvovať;

Pozmeňujúci návrh 21

Návrh uznesenia Odsek 3

Návrh uznesenia

3. zdôrazňuje, že **treba** zabezpečiť, aby **študenti a absolventi OVP cítili**, že ich kvalifikácie a povolania **sú** rovnako hodnotné ako akademické vzdelávanie, **aby sa zabezpečila sociálna súdržnosť a začlenenie**;

Pozmeňujúci návrh

3. zdôrazňuje, že **OVP by malo poskytovať rovnaké príležitosti ženám aj mužom a zabezpečiť**, aby ich kvalifikácie a povolania **boli** rovnako hodnotené ako akademické vzdelanie, **a to s cieľom zabezpečiť sociálnu súdržnosť, inklúziu a rovnaké príležitosti v prístupe k zamestnaniu, mobilitu, ďalšie vzdelávanie a kariérny postup, a to najmä pre ženy v zraniteľných situáciách a ženy čeliace viacnásobnej diskriminácii, vrátane štátnych príslušníčok tretích krajín, slobodných matiek, žien čeliacich diskriminácii na základe ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity, ženy žijúce vo vidieckych oblastiach, ženy so zdravotným postihnutím a dlhodobo nezamestnané ženy, najmä kvôli intenzívnym povinnostiam v oblasti starostlivosti, s cieľom podporovať rovnosť príležitostí, bojovať proti stereotypom týkajúcim sa vzdelávacích dráh, umožniť ich plnú účasť na hospodárskom, sociálnom a politickom živote a povzbudzovať dievčatá a ženy, aby sa venovali OVP v odvetviach, v ktorých sú nad'alej nedostatočne**

zastúpené, vrátane STEM, digitálnych technológií, umelej inteligencie (AI), strojárstva, kybernetickej bezpečnosti a stavebníctva, a zároveň podporovať väčšiu účasť mužov v sektoroch starostlivosti a vzdelávania; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že učebné osnovy OVP, učebné materiály a metódy hodnotenia budú navrhnuté tak, aby zaručovali skutočnú prístupnosť pre vzdelávajúce sa osoby so zdravotným postihnutím; zdôrazňuje, že zásada prístupnosti stanovená v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím musí byť zakotvená počas celej dráhy odbornej prípravy, a to aj počas odbornej prípravy na pracovisku a odbornej praxe;

Pozmeňujúci návrh 22

Návrh uznesenia

Odsek 4

Návrh uznesenia

4. vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby podporovali ohľaduplnejšiu terminológiu pre vzdelávacie dráhy a upustili od pojmov ako „vysokoškolské“ a „nižšie“ vzdelanie; vyzýva Komisiu, aby zrušila celoúnijný cieľ týkajúci sa dosiahnutia vysokoškolského vzdelania ako referenčnú hodnotu, pretože nie je v súlade so zámerom Komisie, aby sa OVP oceňovalo rovnako;

Pozmeňujúci návrh

4. vyzýva inštitúcie EÚ a členské štáty, aby podporovali ohľaduplnejšiu terminológiu pre vzdelávacie dráhy a upustili od pojmov ako „vysokoškolské“ a „nižšie“ vzdelanie; vyzýva Komisiu, aby zrušila celoúnijný cieľ týkajúci sa dosiahnutia vysokoškolského vzdelania ako referenčnú hodnotu, pretože nie je v súlade so zámerom Komisie, aby sa OVP oceňovalo rovnako; ***okrem toho vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaručili, že terciárne odborné vzdelávanie na úrovni ISCED^{1a} 5 a EKR^{1b} 5 a 6 bude jasne uznané a podporované v rámcoch politiky EÚ v oblasti zručností ako cesta, ktorá má rovnakú hodnotu ako akademické vysokoškolské vzdelávanie, pričom osobitnú pozornosť treba venovať zvyšovaniu počtu zápisov na toto terciárne odborné vzdelávanie a počtu jeho ukončení, pokiaľ ide o mladé ženy;***

^{1a} Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania.

^{1b} Európsky kvalifikačný rámec.

Pozmeňujúci návrh 23

Návrh uznesenia

Odsek 4 a (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

4a. vyzýva Komisiu, aby s cieľom zabezpečiť a overiť dodržiavanie požiadaviek rodovej rovnosti podporovala využívanie kľúčových opatrení vrátane: i) povinného posudzovania vplyvu na rodovú rovnosť v rámci nových politík OVP; ii) začleňovania rodového hľadiska do všetkých rozpočtových politík EÚ s cieľom zabezpečiť primerané financovanie iniciatív v oblasti rovnosti, ktoré budujú pevné základy kvalifikácie a podporujú pokračujúce investície do celoživotného a na budúcnosť zameraného zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie pre všetkých; a iii) zberu a zverejňovania údajov rozčlenených podľa pohlavia o zápise do štúdia, ukončení štúdia, učňovskom vzdelávaní, výsledkoch v oblasti zamestnanosti, mzdách a kariérnom postupe; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v spolupráci so sociálnymi partnermi a pri plnom rešpektovaní vnútroštátnych modelov trhu práce podporovali rodovo neutrálne nástroje hodnotenia pracovných miest s cieľom lepšie posúdiť a porovnať hodnotu práce v rôznych odvetviach a podporiť spravodlivejšie odmeňovanie a rovnosť, najmä v určitých odvetviach a povolaniach, v ktorých prevládajú ženy;

Pozmeňujúci návrh 24

Návrh uznesenia

Odsek 5

Návrh uznesenia

5. vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby zapojili študentov a absolventov OVP na všetkých úrovniach tvorby politik s cieľom zabezpečiť rovnakú účasť a ponúkať stáže v oblasti OVP;

Pozmeňujúci návrh

5. vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby zapojili študentov a absolventov OVP na všetkých úrovniach tvorby politik s cieľom zabezpečiť rovnakú účasť a ponúkať stáže v oblasti OVP, **pričom je potrebné zabezpečiť, aby dievčatá mali rovnakú šancu zapísať sa do odborných programov vo všetkých odvetviach, vrátane odvetví tradične ovládaných mužmi, a posilniť kariérne poradenstvo zohľadňujúce rodové hľadisko, aby všetci mladí ľudia mohli robiť informované rozhodnutia na základe svojich záujmov a kompetencií, a nie na základe predsudkov alebo rodových stereotypov;** vyzýva členské štáty a poskytovateľov OVP, **vzhľadom na to, že niektoré odvetvia naďalej prijímajú výrazne menej žien do učňovského vzdelávania, čím obmedzujú možnosti získania praktických skúseností a kariérneho postupu a podkopávajú dôveru dievčat pri vstupe do týchto povolání, aby riešili nepriateľské vzdelávacie prostredia, rodové stereotypy, obťažovanie a diskrimináciu tak v rámci školského, ako aj pracovného vzdelávania, a aby vypracovali ciele opatrenia na zlepšenie zotrvania v štúdiu, úspešného ukončenia štúdia a prechodu k kvalitnému zamestnaniu pre študentov z nedostatočne zastúpeného pohlavia;** požaduje ciele opatrenia na odstránenie rodových prekážok mobility v oblasti OVP a na poskytnutie primeranej finančnej podpory; **zdôrazňuje, že je potrebné podporovať mobilitu uční, vzdelávajúcich sa dospelých a učiacich sa z odvetví, v ktorých prevládajú ženy, ktorí sú často menej zastúpení v prechodných programoch mobility;**

Pozmeňujúci návrh 25

Návrh uznesenia
Odsek 6

Návrh uznesenia

6. uznáva prínos WorldSkills a EuroSkills pri podpore excelentnosti, inovácií a atraktívnosti OVP v celej Európe; nabáda na užšiu spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a organizáciami pre súťaž zručností v oblasti OVP s cieľom presadzovať excelentnosť v OVP a podporovať jej viditeľnosť; uznáva, že tieto súťaže a s nimi súvisiace rámce, ako sú pracovné normy WorldSkills, by mali slúžiť ako inšpirácia pre tvorcov politik a rozvoj politiky OVP a uznávanie zručností;

Pozmeňujúci návrh

6. uznáva prínos WorldSkills a EuroSkills pri podpore excelentnosti, inovácií a atraktívnosti OVP v celej Európe; nabáda na užšiu spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a organizáciami pre súťaž zručností v oblasti OVP s cieľom presadzovať excelentnosť v OVP a podporovať jej viditeľnosť, **pričom pripomína, že excelentnosť v OVP musí zahŕňať aj začleňovanie, prístupnosť, kvalitné pracovné podmienky pre učiteľov a školiteľov a rovnaké príležitosti pre všetkých učiacich sa, najmä pokiaľ ide o rodové hľadisko**; uznáva, že tieto súťaže a s nimi súvisiace rámce, ako sú pracovné normy WorldSkills, by mali slúžiť ako inšpirácia pre tvorcov politik a rozvoj politiky OVP a uznávanie zručností;

Pozmeňujúci návrh 26

Návrh uznesenia Odsek 7 a (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

7a. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby prijali cielené opatrenia na odstránenie rodových rozdielov vo vzdelávaní a odbornej príprave v oblasti STEM, vrátane OVP, a to prostredníctvom boja proti stereotypom, zlepšenia udržania študentov v štúdiu a ich postupu, ako aj zabezpečenia rovnakého prístupu ku kvalitnej odbornej príprave, učňovskej príprave a budúcim kariérnym príležitostiam v strategických odvetviach;

Pozmeňujúci návrh 27

Návrh uznesenia Odsek 8

8. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty v tom, aby dostatočne investovali do odborného vzdelávania a prípravy, prostredníctvom odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra a vyčlenenia finančných prostriedkov EÚ; pripomína úspešné investície v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu do miestnych hospodárstiev prostredníctvom kombinácie financovania zručností a malých a stredných podnikov a odporúča, aby sa tento príklad nasledoval v rámci národných a regionálnych plánov partnerstva členských štátov s cieľom podporiť odborné vzdelávanie a prípravu;

8. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty v tom, aby dostatočne investovali do odborného vzdelávania a prípravy, prostredníctvom odporúčaní pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra a vyčlenenia finančných prostriedkov EÚ; pripomína úspešné investície v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu do miestnych hospodárstiev prostredníctvom kombinácie financovania zručností a malých a stredných podnikov a odporúča, aby sa tento príklad nasledoval v rámci národných a regionálnych plánov partnerstva členských štátov s cieľom podporiť odborné vzdelávanie a prípravu, **pričom by sa mala venovať osobitná pozornosť odvetviam, ktoré sú pre spoločnosť kľúčové a ktoré čelia pretrvávajúcemu nedostatku pracovnej sily, vrátane zdravotníctva, starostlivosti, predškolského vzdelávania a sociálnych služieb, pričom uznáva, že primerané verejné investície do týchto odvetví sú nevyhnutné na zabezpečenie vysokokvalitného OVP v celej EÚ a prispievajú tak k rodovej rovnosti, ako aj k odolným sociálnym systémom; podčiarkuje význam väčšieho zastúpenia žien v kvalifikovaných profesiách v záujme rozšírenia pracovných síl a podpory riešenia demografických výziev spojených so starnutím obyvateľstva Európy;**

Pozmeňujúci návrh 28

Návrh uznesenia Odsek 9

9. podporuje partnerstvá na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni medzi zamestnávateľmi a poskytovateľmi OVP s cieľom zlepšiť relevantnosť a kvalitu učebných plánov OVP; vyzýva na

9. podporuje partnerstvá na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni medzi zamestnávateľmi a poskytovateľmi OVP s cieľom zlepšiť relevantnosť a kvalitu učebných plánov OVP **a zabezpečiť, aby**

prepojenie poskytovateľov OVP s regionálnymi priemyselnými a technologickými zoskupeniami;

bolo OVP relevantnejšie, inkluzívnejšie a lepšie prispôsobené potrebám trhu práce; vyzýva na prepojenie poskytovateľov OVP s regionálnymi priemyselnými a technologickými zoskupeniami, pričom kladie osobitný dôraz na podporu ženského podnikania prostredníctvom posilňovania podnikateľských, digitálnych a líderských zručností, a to aj prostredníctvom partnerstiev s podnikmi vedenými ženami s cieľom posilniť mentorstvo a uľahčiť ženám prechod do kvalifikovaných povolání; zdôrazňuje najmä potrebu zlepšiť prístup žien k podnikateľskému kapitálu, sietiam podnikateľských anjelov a iným formám súkromných investícií a aktívne podporovať inovácie a podnikanie vedené ženami ako kľúčové hnacie sily konkurencieschopnosti, produktivity a udržateľného hospodárskeho rastu Európy; zdôrazňuje, že zamestnávateľia, poskytovatelia OVP a sociálni partneri, vrátane odborových zväzov a obchodných komôr, by mali byť úzko zapojení do tvorby a vykonávania politík v oblasti OVP;

Pozmeňujúci návrh 29

Návrh uznesenia Odsek 10

Návrh uznesenia

10. vyzýva na širšie začlenenie OVP do existujúcich politík a programov EÚ; nabáda na lepšiu integráciu orgánov OVP do rozvoja inovačných politík s cieľom zlepšiť šírenie a využívanie inovačných riešení vo všetkých odvetviach; trvá na tom, že treba podporovať investície do zručností v strategických odvetviach v rámci segmentov politiky navrhovaného Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť;

Pozmeňujúci návrh

10. vyzýva na širšie začlenenie OVP do existujúcich politík a programov EÚ; nabáda na lepšiu integráciu orgánov OVP do rozvoja inovačných politík s cieľom zlepšiť šírenie a využívanie inovačných riešení vo všetkých odvetviach; trvá na tom, že treba podporovať investície do zručností v strategických odvetviach v rámci segmentov politiky navrhovaného Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť; ***zdôrazňuje, že programy OVP by mali zohrávať kľúčovú úlohu pri riešení nedostatku***

kvalifikovanej pracovnej sily v Európe, najmä v oblasti zdravotníctva, umelej inteligencie, informačných a komunikačných technológií, strojárstva, čistej energie, moderného výrobného priemyslu, stavebníctva a ďalších ekologických a digitálnych odvetviach, a to tým, že vybaví viac žien zručnosťami potrebnými na prispievanie k zelenej, digitálnej a priemyselnej transformácii EÚ, ako aj kompetenciami potrebnými na kritické myslenie, prispôsobovanie sa zmenám, plnohodnotnú účasť na živote spoločnosti a aktívne občianstvo; zdôrazňuje, že zvýšenie účasti žien a dievčat v týchto odvetviach je kľúčové pre podporu inovácií, posilnenie konkurencieschopnosti a sociálnej súdržnosti, ako aj pre plné využitie talentov v Európe; zdôrazňuje potrebu prístupu založeného na rovnosti, ktorý identifikuje a odstraňuje štrukturálne prekážky a zabezpečuje rovnosť príležitostí v rámci odborného vzdelávania, učňovského vzdelávania a zamestnania; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby boli študentky a pracovníčky vo (vyššom) odbornom vzdelávaní a príprave plne začlenené a zahrnuté do akčného plánu pre ženy v výskume, inováciách a start-upoch s cieľom urobiť z EÚ do roku 2030 najatraktívnejšie pracovisko pre ženy v týchto odvetviach;

Pozmeňujúci návrh 30

Návrh uznesenia

Odsek 11

Návrh uznesenia

11. zdôrazňuje, že umelá inteligencia a automatizácia viedli k zvýšenej potrebe rekvalifikácie; v tejto súvislosti zdôrazňuje rastúci význam toho, aby všetkým pracovníkom bola k dispozícii odborná príprava v rámci ich súčasnej alebo

Pozmeňujúci návrh

11. zdôrazňuje, že umelá inteligencia a automatizácia viedli k zvýšenej potrebe rekvalifikácie *a začlenenia kľúčovej digitálnej gramotnosti a gramotnosti v oblasti umelej inteligencie do učebných osnov a otvorili možnosti pre nové*

alternatívnej kariéry;

kariérne cesty, a to najmä pre začlenenie základných, digitálnych, umelých inteligencií, ekologických, občianskych, mediálnych, podnikateľských, sociálnych a prierezoých kompetencií potrebných pre kvalitné pracovné miesta, celoživotné vzdelávanie, aktívne občianstvo a demokratickú odolnosť; v tejto súvislosti zdôrazňuje rastúci význam toho, aby všetkým pracovníkom bola k dispozícii odborná príprava v rámci ich súčasnej alebo alternatívnej kariéry; víta záväzok Komisie v rámci jej Stratégie rodovej rovnosti na roky 2026 – 2030 podporovať rodovo citlivé vzdelávanie ako kľúčovú hnaciu silu rovnakých príležitostí, rozvoja zručností a dlhodobej konkurencieschopnosti Európy; zdôrazňuje, že moderné politiky v oblasti OVP by mali aktívne motivovať viac chlapcov, aby zvažovali štúdium v odboroch HEAL (zdravotníctvo, školstvo, verejná správa, gramotnosť) a viac žien a dievčat k tomu, aby sa vydali na odbornú dráhu v oblasti STEM, s cieľom znížiť mzdové rozdiely, pričom pripomína, že zvýšenie účasti žien v týchto odvetviach, najmä v tých, ktoré sú ovplyvnené digitálnou transformáciou, prispieva k zníženiu nedostatku pracovnej sily a zároveň podporuje rodovú rovnosť a posilňuje európsku konkurencieschopnosť, udržateľný rast a sociálnu súdržnosť; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby sa umelá inteligencia vyvíjala a zavádzala inkluzívnym spôsobom zohľadňujúcim rodové hľadisko s primeranými zárukami, ktoré jej zabránia udržiavať alebo prehĺbovať rodovú nerovnosť, diskrimináciu a násilie páchané na ženách a dievčatách;

Pozmeňujúci návrh 31

Návrh uznesenia
Odsek 11 a (nový)

11a. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uprednostnili rozvoj zručností pre obrannú technologickú a priemyselnú základňu EÚ, a to aj prostredníctvom OVP, učňovskej prípravy a učenia sa na pracovisku; zdôrazňuje, že posilnenie zručností súvisiacich s obranou, najmä v oblasti vyspelej výroby, inžinierstva, kybernetickej bezpečnosti, umelej inteligencie a technológií dvojakého použitia, je nevyhnutné pre bezpečnosť, konkurencieschopnosť a obrannú pripravenosť Európy; požaduje ciele opatrenia na povzbudenie väčšieho počtu žien a dievčat, aby sa venovali kariére v sektore obrany;

Pozmeňujúci návrh 32

Návrh uznesenia Odsek 12

Návrh uznesenia

12. vyzýva **Komisiu**, členské štáty a zamestnávateľov, aby zabezpečili spravodlivé odmeňovanie **a** dôstojné pracovné podmienky **pre učňovskú prípravu a stáže** v OVP s cieľom zvýšiť atraktivnosť, kvalitu a inkluzívnosť učenia sa pracou;

Pozmeňujúci návrh

12. Vyzýva členské štáty a zamestnávateľov, aby **v spolupráci so sociálnymi partnermi** zabezpečili spravodlivé odmeňovanie, dôstojné pracovné podmienky, **primeranú ochranu materstva a inkluzívne vzdelávacie prostredie bez obťažovania** v rámci učňovského vzdelávania a stáží v OVP **a aby zabezpečili, že spoločnosti poskytujúce odbornú prípravu budú podporované pri predchádzaní rodovým stereotypom a diskriminácii na pracovisku**, s cieľom zvýšiť atraktivnosť, kvalitu a inkluzívnosť učenia sa pracou; **zdôrazňuje význam flexibilných foriem organizácie práce ústretových k rodinám s cieľom zlepšiť účasť a udržanie žien v odborných povolaniach**; **zdôrazňuje, že je to obzvlášť dôležité pre odvetvia OVP, v ktorých prevládajú ženy a ktoré sú príliš často podhodnotené a nedostatočne platené napriek ich sociálnemu a hospodárskemu**

významu;

Pozmeňujúci návrh 33

Návrh uznesenia Odsek 12 a (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

12a. *zdôrazňuje potrebu posilňovať vedúce postavenie žien v oblasti riadenia OVP, aby bola ženská perspektíva zastúpená v rozhodovacích orgánoch zodpovedných za politiku odborného vzdelávania s cieľom poskytnúť mladým ľuďom vzory; konštatuje, že na dosiahnutie tohto cieľa by Komisia a členské štáty mali podporovať: rodovú rovnováhu v poradných orgánoch v oblasti OVP, zvýšený nábor žien ako lektoriek v technických odboroch a konzultácie s ženskými organizáciami, odborovými zväzmi, obchodnými komorami a občianskou spoločnosťou pri vypracúvaní stratégií OVP, najmä v rozvíjajúcich sa odvetviach a odvetviach s vysokým rastom, ako aj v rámci školení zameraných na neurodiverzitu a špecifické poruchy učenia, ako je dyslexia;*

Pozmeňujúci návrh 34

Návrh uznesenia Odsek 12 b (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

12b. *požaduje zvýšené a cieleňé financovanie z prostriedkov EÚ, ako aj osobitné podporné opatrenia na riešenie štrukturálnych obmedzení, ktorým čelia najvzdialenejšie regióny EÚ, v súlade s článkom 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pričom sa zohľadnia ich osobitné charakteristiky vrátane odľahlosti, ostrovného charakteru a*

malých trhov; zdôrazňuje, že takéto opatrenia by mali zabezpečiť účinný prístup ku kvalitnému OVP, znížiť územné nerovnosti, preklenúť existujúce rodové rozdiely a podporovať rovnaké príležitosti na rozvoj zručností, celoživotné vzdelávanie a zamestnanosť;

Pozmeňujúci návrh 35

Návrh uznesenia Odsek 12 c (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

12c. zdôrazňuje význam rozvoja finančnej gramotnosti, najmä pokiaľ ide o ženy, keďže v oblasti finančných znalostí existujú rozdiely medzi mužmi a ženami: konštatuje, že v Európskej únii dosahujú muži v priemere o 18 percentuálnych bodov vyššie skóre ako ženy v správnych odpovediach na aspoň tri z piatich otázok v prieskume finančných znalostí, ktorý uskutočnila Komisia;

Pozmeňujúci návrh 36

Návrh uznesenia Odsek 14 a (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

14a. vyzýva Komisiu, aby preskúmala, ako nadmerná regulačná záťaž ovplyvňuje technické povolania, a aby určila priestor na zjednodušenie, ktoré by uľahčilo prístup absolventov odborného vzdelávania k zamestnaniu, podnikaniu a samostatnej zárobkovej činnosti, s osobitným dôrazom na ženy, ktoré sa stále stretávajú s väčšími prekážkami pri zakladaní vlastných podnikov;

Pozmeňujúci návrh 37

Návrh uznesenia
Odsek 14 b (nový)

Návrh uznesenia

Pozmeňujúci návrh

14b. uznáva kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú odborné profesie pri ochrane výrobných kapacít Európy, energetickej bezpečnosti, dopravných sietí, odvetvia stavebníctva a strategickej infraštruktúry; vyzýva, aby politika v oblasti odborného vzdelávania zohľadňovala tieto priority a zároveň aktívne podporovala väčšiu účasť žien;

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že do svojho stanoviska nezahrnula žiadne informácie od zástupcov záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti¹, ani od zástupcov verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev, ktorí sa musia uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.

¹ Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj)

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VÝBOROM POŽIADANÝM O STANOVISKO

Dátum prijatia	10.9.2026		
Výsledok záverečného hlasovania	+	:	25
	-	:	6
	0	:	0

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

25	+
PPE	Csaba Bogdán, Rosa Estaràs Ferragut, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Andrey Novakov, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi
PfE	Androuët Mathilde, Disdier Mélanie
Renew	Raquel García Hermida-Van Der Walle, Brigitte Van Den Berg, Dainius Žalimas
S&D	Fritzon Helène, Gálvez Lina, Guzenina Maria, Rafowicz Emma, Scheuring-Wielgus Joanna, Vind Marianne
The Left	Gedin Hanna, Kountoura Elena, Morace Carolina
Verts/ALE	Freund Daniel, Langensiepen Katrin, Strolenberg Anna

6	-
ECR	Donazzan Elena, Gemma Chiara
ESN	Boßdorf Irmhild
NI	Kartheiser Fernand
PfE	Kruis Sebastian, De La Pisa Carrión Margarita

0	0
---	---

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

14.7.2026

LIST VÝBORU PRE KULTÚRU A VZDELÁVANIE

Li Andersson
predsedníčka
Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci
BRUSEL

Vec: Stanovisko výboru CULT o podpore zručností v Únii – príležitosti na odborné vzdelávanie a prípravu v časoch transformácie (2026/2070(INI))

Vážená pani predsedníčka,

v rámci uvedeného postupu bol Výbor pre kultúru a vzdelávanie (CULT) požiadaný o predloženie stanoviska Vášmu výboru a rozhodol sa zaslať toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre kultúru a vzdelávanie preskúmal uvedenú otázku na svojej schôdzi 14. júla 2026. Na tejto schôdzi sa rozhodol predložiť Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci ako gestorskému výboru toto stanovisko.

S úctou

Nela Riehl

NÁVRHY

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

A. keďže odborné vzdelávanie a príprava (OVP) predstavuje kľúčový pilier európskeho vzdelávacieho priestoru, únie zručností a európskeho ekosystému celoživotného vzdelávania a v období ekologickej, digitálnej, demografickej a priemyselnej transformácie prispieva k osobnému rozvoju, kvalitnému zamestnaniu, sociálnej súdržnosti, konkurencieschopnosti a odolnosti EÚ vrátane strategickej autonómie; keďže odborné vzdelávanie a príprava majú kľúčovú úlohu pri posilňovaní priemyselnej základne Európy, zachovávaní a zdokonaľovaní špecializovaných technických znalostí a riešení nedostatku pracovnej sily v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre konkurencieschopnosť a odolnosť Únie; keďže kodanský proces, ktorý sa začal v novembri 2002 s cieľom posilniť európsku spoluprácu v oblasti OVP, poskytuje ucelený rámec pre európsku politiku v tejto oblasti;

B. keďže OVP by sa malo považovať za samostatnú, vysoko kvalitnú vzdelávaciu dráhu a keďže členské štáty by mali v súlade so svojimi vnútroštátnymi systémami vzdelávania a odbornej prípravy podporovať a presadzovať rovnocenné postavenie odbornej a akademickej dráhy pri tvorbe politík, v poradenstve pre učiacich sa, možnostiach mobility, systémoch uznávania, investícií do kvalitného informovania verejnosti o OVP; keďže rovnaká hodnota by mala znamenať skutočný prístup a príležitosti pre učiacich sa všetkých vekových skupín a z rôznych prostredí, a nie hru s nulovým súčtom medzi sektorom vzdelávania a sektorom odbornej prípravy;

C. keďže atraktivnosť a kvalita OVP závisia nielen od ich relevantnosti pre trh práce, ale aj od výučby a odbornej prípravy, systémov poradenstva, inkluzívneho prístupu, priepustnosti medzi dráhou vzdelávania a dráhou odbornej prípravy, uznávania zručností a kvalifikácií a rozvoja základných, digitálnych, ekologických, občianskych, sociálnych a prierezových kompetencií;

D. keďže verejné investície na jedného učiaceho sa a priama finančná podpora sú vo väčšine členských štátov systematicky nižšie v prípade vyššieho sekundárneho a postsekundárneho vzdelávania (nezahrňovaného do terciárneho) – teda na úrovniach, kde sa OVP sústreďuje – než v prípade terciárneho vzdelávania¹;

E. keďže mobilita učiacich sa v OVP a učňov zostáva jednou z najzreteľnejších oblastí, v ktorých je ešte potrebné tento zámer uviesť do praxe; keďže príliš veľa

¹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU\(2026\)783536_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf)

učiach sa v OVP a učňov sa naďalej stretáva s právnou neistotou, administratívnymi prekážkami, obmedzenou kapacitou poskytovateľov, nejasnými zodpovednosťami a nevyriešenými otázkami týkajúcimi sa poistenia, odmeňovania, sociálneho zabezpečenia a uznávania; keďže učiaci sa si často nie sú vedomí svojich práv ani postupov, ktoré majú k dispozícii na nahlásenie zneužívania; keďže ďalšie prekážky, ako napríklad rastúce náklady na bývanie a životné náklady, môžu viesť k tomu, že učiaci sa zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia budú vylúčení z možností mobility v rámci odborného vzdelávania a prípravy;

F. keďže pretrvávajúci nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami naďalej brzdí produktivitu, hospodársky rast a inovácie v celej Únii, čo poukazuje na potrebu užšej spolupráce medzi poskytovateľmi odborného vzdelávania, zamestnávateľmi, MSP a miestnymi produktívnymi ekosystémami; keďže systémy odborného vzdelávania a prípravy založené na učňovskej príprave a duálnom vzdelávaní, ktoré spájajú učenie sa v školách s rozsiahlou kvalitnou odbornou prípravou na pracovisku v podnikoch, sa osvedčili ako účinné pri podpore prechodu zo vzdelávania do zamestnania;

G. keďže posilnenie spoločných európskych zásad a ustanovení týkajúcich sa mobilných učiach sa v OVP a učňov by mohlo prispieť k väčšej právnej istote pre učiach sa, poskytovateľov OVP, zamestnávateľov a príslušné orgány, a to pri plnom rešpektovaní právomocí členských štátov a vnútroštátnych systémov OVP;

H. keďže mobilita v oblasti OVP si vyžaduje posilnenie podporných kapacít v rámci inštitúcií OVP, vrátane špecializovaného personálu, poradenstva, partnerstiev so zamestnávateľmi, zjednodušených postupov a digitálnych nástrojov;

I. keďže centrá excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (CEOVP), ktoré boli zavedené v súčasnom programe Erasmus+, predstavujú transformatívne projekty spolupráce a partnerstvá spájajúce poskytovateľov OVP, orgány verejnej moci, akademickú obec a súkromný sektor, ktoré zohrávajú úlohu v ekosystémoch zručností, svete práce, inováciách a ekologickej a digitálnej transformácii, podporované inovatívnymi pedagogickými prístupmi, odborným rozvojom učiteľov a školiteľov, mobilitou učiach sa a zamestnancov a stratégiami internacionalizácie OVP;

J. keďže OVP potrebuje v rámci nasledujúceho VFR primeranú, viditeľnú a postupne posilňovanú podporu, najmä v rámci programu Erasmus+, pričom je potrebné zachovať flexibilitu a vyváženú štruktúru programu v oblasti celoživotného vzdelávania, ako aj ostatných doplnkových fondov EÚ; keďže excelentnosť OVP závisí aj od učiteľov, školiteľov, mentorov na pracovisku, priepustnosti medzi dráhou vzdelávania a dráhou odbornej prípravy a od inkluzívneho prístupu;

K. keďže nedostatok učiteľov odborného vzdelávania a prípravy postihuje všetkých 27 členských štátov EÚ; keďže podľa prieskumu Cedefopu z roku 2025 len 18 % učiteľov OVP verí, že ich povolanie je docenené, pre jednu tretinu z nich nebolo toto povolanie prvou voľbou a v priemere poberajú o 11 % nižší plat ako ostatní

odborníci s vysokoškolským vzdelaním².

1. víta obnovenú politickú pozornosť, ktorá sa venuje OVP, v kontexte únie zručností, Herningskej deklarácie v rámci kodanského procesu a pripravovanej európskej stratégie pre odborné vzdelávanie a prípravu a pripomína jeho úlohu ako piliera európskeho vzdelávacieho priestoru, únie zručností a európskeho ekosystému celoživotného vzdelávania pri posilňovaní konkurencieschopnosti a odolnosti;
2. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rovnocennosť dráh odborného a akademického vzdelávania premietli do konkrétnych opatrení v oblasti tvorby politik, poradenstva pre učiacich sa, možností mobility, systémov uznávania kvalifikácií, investícií do kvalitného informovania verejnosti o excelentnosti a inkluzívnosti v OVP, a to najmä s cieľom zvýšiť jeho atraktivnosť;
3. zdôrazňuje, že rovnaká hodnota by mala znamenať skutočné príležitosti pre učiacich sa, a nie hru s nulovým súčtom medzi sektorom vzdelávania a sektorom odbornej prípravy;
4. zdôrazňuje, že v budúcej stratégii pre OVP by sa mali naďalej klásť do popredia učiaci sa a mala by sa podporovať nielen konkurencieschopnosť Európy, ale aj osobný rozvoj, sociálne začlenenie a demokratická účasť učiacich sa, pričom by mala prispievať k vysokokvalitnému, inkluzívnemu, inovatívnemu a atraktívnemu európskemu OVP s medzinárodným rozmerom; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam jasných dráh postupu v rámci OVP, vrátane vyššieho odborného vzdelávania a prípravy a kvalifikácií na úrovni 5 a vyššej podľa EKR;
5. upozorňuje, že mnohým tradičným remeslám a zručnostiam v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva hrozí zánik v dôsledku demografických zmien a nedostatku štruktúrovaných spôsobov odovzdávania; zdôrazňuje význam medzigeneračného prenosu zručností pri riešení demografických zmien a nedostatku pracovnej sily; podporuje iniciatívy, ktoré pomáhajú skúseným pracovníkom prenášať svoje vedomosti a odborné znalosti prostredníctvom mentorstva, aktualizácie odbornej prípravy a systémov učňovskej prípravy; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby využívali odborné vzdelávanie a prípravu ako prostriedok na zachovanie a odovzdávanie týchto zručností; vyzýva, aby boli stratégie pre OVP prepojené s miestnymi kultúrnymi ekosystémami a kultúrnym dedičstvom ako nástroj územnej súdržnosti a boja proti demografickému úpadku; vyzýva, aby sa v pripravovanej stratégii pre OVP v plnej miere zohľadnil kultúrny a kreatívny sektor;

² <https://www.cedefop.europa.eu/en/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages>

6. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa prioritne zaoberali právnou a administratívnou neistotou, ktorá postihuje mobilných učiacich sa v OVP a učňov, a to aj pokiaľ ide o postavenie učiacich sa, zmluvné podmienky, odmeňovanie, sociálne zabezpečenie, poistenie a uznávanie období štúdia v zahraničí;

7. vyzýva Komisiu, aby posilnila spoločné európske zásady a ustanovenia týkajúce sa mobilných účastníkov odborného vzdelávania a prípravy a učňov, a to pri plnom rešpektovaní právomocí členských štátov a vnútroštátnych systémov OVP, s cieľom zabezpečiť väčšiu právnu istotu pre učiacich sa, poskytovateľov OVP, zamestnávateľov a príslušné orgány, a to aj prostredníctvom vypracovania spoločného európskeho rámca pre automatické vzájomné uznávanie študijných kvalifikácií a období štúdia v zahraničí v rámci školského vzdelávania, OVP a vysokoškolského vzdelávania; vyzýva členské štáty, aby zaručili prenosnosť domácich štipendií a pôžičiek pre učiacich sa v OVP, ktorí sa zúčastňujú na uznanej mobilite, tak, aby sa podpora dostala k učiacemu sa aj v zahraničí; zdôrazňuje dôležitosť pravidelného prehodnocovania a indexovania štipendií a finančnej podpory pre účastníkov OVP, učňov, učiteľov a zamestnancov zapojených do aktivít mobility podľa inflácie;

8. vyzýva, aby sa z programu Erasmus+ financovali systémy podpory mobility v rámci inštitúcií OVP, ako sú napríklad koordinátori mobility priamo v týchto inštitúciách, a to na základe úspešných pilotných projektov, ako je projekt MONA vo Francúzsku, s cieľom zapojiť koordinátorov mobility, ktorí budú usmerňovať učiacich sa v OVP v ich mobilných projektoch, poskytovať poradenstvo učiteľom OVP pri príprave európskych projektov a uľahčovať kontakty medzi inštitúciami OVP, súkromným sektorom a učiacimi sa;

9. podporuje rozvoj infraštruktúry digitálnej mobility prispôbenej OVP, inšpirovanej skúsenosťami z programu Erasmus bez papierov vo vysokoškolskom vzdelávaní, s cieľom zjednodušiť administratívne procesy, dohody o štúdiu, postupy uznávania a spoluprácu medzi poskytovateľmi OVP, zamestnávateľmi a príslušnými orgánmi;

10. zdôrazňuje transformatívnu úlohu centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (CEOVP) ako projektov spolupráce a partnerstiev, ktoré spájajú poskytovateľov OVP, orgány verejnej moci, akademickú obec a súkromný sektor s cieľom posilniť väzby medzi týmito zainteresovanými stranami, vytvárať inovatívne učebné osnovy a pedagogické formáty, ktoré reagujú na potreby Európy v oblasti zručností, podporovať mobilitu učiacich sa, učiteľov, školiteľov a zamestnancov v OVP a hľadať riešenia administratívnych, finančných, právnych a praktických prekážok, ktoré bránia mobilite v rámci OVP;

11. vyzýva, aby bol v rámci nasledujúceho programu Erasmus+ zachovaný rozpočet určený pre CEOVP a aby úspešné CEOVP získali stabilitu a viditeľnosť potrebnú na to, aby mohli naďalej inovovať a transformovať sektor OVP na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni;

12. zdôrazňuje úlohu regionálnych, mestských a miestnych orgánov pri budovaní inkluzívnych, spravodlivých a s trhom práce prepojených ekosystémov učňovského

vzdelávania a OVP, ako aj pri priamom riadení verejných centier odborného vzdelávania;

13. pripomína, že OVP potrebuje v rámci programu Erasmus+ primeranú, viditeľnú a postupne posilňovanú podporu, ktorá bude vychádzať z dopytu učiacich sa, kvality, inklúzie, absorpčnej kapacity a cieľa balíka opatrení Európa v pohybe v oblasti mobility v rámci OVP, pričom sa zachová flexibilita a vyvážená štruktúra programu v oblasti celoživotného vzdelávania;

14. vyzýva, aby boli všetky budúce štipendiá v rámci programu Erasmus+ a akcie zamerané na talenty alebo excelentnosť v strategických oblastiach vzdelávania v prípade potreby otvorené pre učiacich sa v OVP a pre vyššie stupne OVP, pričom by mali dopĺňať, a nie znižovať, základné financovanie programu Erasmus+ určené na vzdelávaciu mobilitu, inklúziu a spoluprácu;

15. vyzýva, aby sa v pripravovanom programe EÚ pre učiteľov a školiteľov výslovne riešili príčiny nedostatku a potreby učiteľov a školiteľov v OVP, ako aj ostatných súvisiacich pracovníkov, vrátane atraktívnosti tejto profesie, počiatočného a ďalšieho odborného rozvoja, flexibilných kariérnych dráh, pedagogických inovácií, digitálnych kompetencií, kompetencií v oblasti umelej inteligencie a ekologických kompetencií, zručností v oblasti inklúzie a podpory podnikových mentorov;

16. zdôrazňuje dôležitosť priepustnosti medzi OVP a inými vzdelávacími a kvalifikačnými dráhami, ako je vysokoškolské vzdelávanie, vzdelávanie dospelých a zamestnanosť, aby sa učitelia mohli medzi týmito dráhami pohybovať bez toho, aby sa dostali do slepej uličky; v tejto súvislosti vyzýva na väčšie uznávanie kvalifikácií a výstupov z OVP, lepšie poradenstvo počas celého života, mikrokvalifikácie s garantovanou kvalitou, potvrdzovanie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, ako aj prechodové cesty z počiatočného OVP k vyššiemu OVP, vysokoškolskému vzdelávaniu a ďalšiemu OVP;

17. vyzýva, aby učebné plány OVP vybavili učiacich sa nielen zručnosťami špecifickými pre dané povolanie, ale aj základnými, digitálnymi, kompetenciami v oblasti umelej inteligencie, ekologickými, občianskymi kompetenciami, mediálnou gramotnosťou, podnikateľskými, sociálnymi a prierezovými kompetenciami potrebnými pre kvalitné pracovné miesta, celoživotné vzdelávanie, aktívne občianstvo a demokratickú odolnosť; pripomína, že o dosiahnutie excelentnosti a inkluzívnosti v OVP sa musí usilovať spoločne a že vysokokvalitné OVP, príležitosti na mobilitu a inovácie by mali byť prístupné učiacim sa s obmedzenými možnosťami, učiacim sa so zdravotným postihnutím a s poruchami učenia, dospelým učiacim sa, učiacim sa v najvzdialenejších regiónoch, vo vidieckych, odľahlých a znevýhodnených oblastiach, ako aj ženám a dievčatám v programoch OVP v oblasti STEM, a to aj prostredníctvom ponúk mobilnej odbornej prípravy, kombinovaného vzdelávania, diaľkového poradenstva a spolupráce medzi školami, vzdelávacími centrami a miestnymi komunitami;

18. vyzýva členské štáty, aby sa zaoberali rodovými stereotypmi a štrukturálnymi prekážkami, ktoré majú vplyv na voľbu vzdelávania a kariéry, s cieľom podporovať vyváženejšiu účasť žien a mužov vo všetkých odborných dráhach, odvetviach

a povoleniach;

19. vyzýva na ďalšie podporovanie efektívneho a účinnejšieho využívania verejných prostriedkov na OVP, ako aj na doplnkovosť a synergie financovania v rámci budúceho viacročného finančného rámca, a to okrem Európskeho fondu pre konkurencieschopnosť najmä v rámci programov Erasmus+, AgoraEU, Európskeho sociálneho fondu a ďalších fondov politiky súdržnosti; vyzýva na zlepšenie údajov a monitorovania OVP, ako aj na obnovenie úsilia zameraného na účinné zavedenie referenčných kritérií EÚ v oblasti OVP vo všetkých členských štátoch;

20. požaduje, aby budúca európska stratégia pre odborné vzdelávanie a prípravu nadväzovala na kodanský proces a jeho najnovší míľnik – Herningskú deklaráciu, pričom by sa malo zabrániť vytváraniu nových, navzájom nesúvisiacich iniciatív, a aby sa posilnila súdržnosť a praktické využitie existujúcich európskych nástrojov, vrátane európskeho kvalifikačného rámca, EQAVET, Europassu, mikrokvalifikácií, digitálnych kvalifikácií a potvrdzovania neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa;

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko vyhlasuje, že do svojho stanoviska zahrnula informácie k záležitostiam týkajúcim sa predmetu spisu, ktoré jej počas prípravy stanoviska až do jeho prijatia vo výbore poskytli títo zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti¹, alebo títo zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev:

1. Zástupcovia záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti
Francúzske ministerstvo školstva
2. Zástupcovia verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev
Žiadni.

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajkyne výboru požiadaného o stanovisko.

Ak sú v zozname uvedené mená, funkcie alebo mená a funkcie fyzických osôb, spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko vyhlasuje, že predložila dotknutým fyzickým osobám oznámenie Európskeho parlamentu o ochrane údajov č. 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), v ktorom sa stanovujú podmienky spracúvania ich osobných údajov a práva súvisiace s týmto spracúvaním.

¹ Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : hlasovali za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

**INFORMÁCIE O PRIJATÍ
GESTORSKÝM VÝBOROM**

Dátum prijatia	1.10.2026	
Výsledok záverečného hlasovania	+:	38
	–:	1
	0:	4

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN GESTORSKÝM VÝBOROM

38	+
NI	Branislav Ondruš, Jan-Peter Warnke
PPE	Maravillas Abadía Jover, David Casa, Henrik Dahl, Rosa Estaràs Ferragut, Gheorghe Falcă, Borja Giménez Larraz, Sérgio Humberto, Miriam Lexmann, Jagna Marczułajtis-Walczak, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Romana Tomc, Michał Wawrykiewicz
Renew	Valérie Devaux, Elisabetta Gualmini, Irena Joveva, Hristo Petrov, Jana Toom
S&D	Marc Angel, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Vivien Costanzo, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginel, Marit Maij, Idoia Mendia, Christel Schaldemose
The Left	Li Andersson, Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Kathleen Funchion, Rudi Kennes
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Maria Ohisalo, Nela Riehl, Villy Søvndal

1	-
ESN	Stanislav Stoyanov

4	0
ESN	Petr Bystron
PfE	Marie Dauchy, Mélanie Disdier, Séverine Werbrouck

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania